

BUGYI NAGYKÖZSÉGI NAPKÖZIOTTHONOS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

ÓVODAI NEVELÉS JÁTÉKKAL, MESÉVEL

Intézmény OM - azonosítója: <p style="text-align: center;">032988</p>	Készítette: <p style="text-align: center;">Bugyi Nagyközségi Napköziotthonos Óvoda nevelőtestülete</p>
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
<p>1./2019.határozatszámom elfogadta a nevelőtestület nevében:</p> <p style="text-align: center;">..... Vargáné Klics Mária</p>	<p>Véleménnyilvánítók</p> <p style="text-align: center;">..... Szülői Szervezet nevében Pomozi Éva</p> <p style="text-align: center;">..... közalkalmazotti tanács nevében</p>
<p>1./2019. (V.22.) határozatszámom jóváhagyta:</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">intézményvezető</p> <p style="text-align: center;">Ph.</p>	
<p>Egyetértését kinyilvánító</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">Fenntartó nevében névaláírás</p>	
Hatályos: a kihirdetés napjától 2019.....	
A dokumentum jellege: Nyilvános	

Tartalom

1	AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI.....	3
2.1.	Helyzetelemzés.....	4
2.2.	Az óvodai munka feltételei	4
2.2.1	Személyi feltételek	4
2.2.2.	A nevelőtestület kvalitását jellemző adatok	5
2.3.	Az óvoda tárgyi, dologi feltétele, eszközrendszere	6
3.	AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, ALAPELVEINK, FELADATAINK	7
3.1.	Óvodai értékeink, gyermekképünk	7
3.2.	Alapelveink	8
3.3.	Az óvodai nevelés cél- és feladatrendszere	9
4	A PROGRAM FELFOGÁSMÓDJA, NÉZŐPONTJAI	10
4.1.	A program előzménye	10
5	AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI.....	11
5.1.	Az egészséges életmód alakítása.....	12
5.1.1.	Egészséges környezet	13
5.1.2.	Testápolás, egészségmegőrzés pedagógiai feladatai	14
5.1.3.	Öltözködés, szokásalakítás	14
5.1.4.	Egészséges táplálkozás	15
5.1.5.	Mozgás, testedzés igényének, szokásainak kialakítása	15
5.1.6.	Alvás, pihenés szokásainak alakítása.....	16
5.2.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	18
5.2.3	.Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés alapja	18
5.2.4.	A beszoktatásunk jellemzői	20
5.3.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	21
5.3.2.	Értelmi fejlesztés és nevelés.....	22
5.3.2.	Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés	24
6	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	27
6.1.	Csoportszervezési szempontok	27
6.2.	Napirend	28
6.3.	Az óvoda hagyományai, ünnepei	29
7	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI	30
7.1.	Játék.....	30
7.1.1.	A jó játék feltételei	31
7.1.2.	Játékformák	32
7.2.	Mesélés és verselés.....	33
7.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	35
7.4.	Rajz, festés, mintázás, kézi munka.....	37

7.5.	Mozgás	39
7.6.	A külső világ tevékeny megismerése	40
7.7.	Munka jellegű tevékenységek	42
7.8.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	43
8	SZERVEZETI FORMA és IDŐKERETEK	45
9	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	47
10	A GYERMEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	48
11	A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE	49
11.1.	A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek.....	49
11.2.	Kivételes képességű, tehetséges gyermek	49
11.3.	SNI gyermek ellátásának elvei	50
11.4.	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fejlesztése, fejlődésének segítése	51
12	GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN	52
	A gyermekvédelmi megbízott feladatai	53
13	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	54
14	ÓVODÁNK ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	58

1 AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI

Az intézmény neve: **Bugyi Nagyközségi Napköziotthonos Óvoda**

OM azonosítója: **032988**

Az intézmény telephelyei (tagintézmények megnevezése, címe):

Tagintézmények neve	Cím	Telefonszám, e-mail
<i>Napraforgó Központi Óvoda</i> <i>(1975 óta működik)</i>	2347 Bugyi, Sport utca 1.	06-70/504 2488 ovinap@freemail.hu
<i>Bóbita Óvoda</i> <i>(1963 óta működik)</i>	2347 Bugyi, Széchenyi tér 13.	06-70/504 2478
<i>Katica Óvoda</i> <i>(1966 óta működik)</i>	2347 Bugyi, Jókai utca 11.	06-70/504 2484

Az intézmény fenntartója: **Bugyi Nagyközség Önkormányzata**

A fenntartó címe: **2347 Bugyi, Beleznay tér 1.**

Az óvoda alapító okiratának száma: **24/2008. (II.14.)**

Az alapító okirat kiegészítése: **132/2009. (VI.18.)**

55/2012. (IV.12.)

2012-2/2015. (IV.9.)

A költségvetési szerv jogszabályban – *a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény* – meghatározott közfeladata, alaptevékenysége:

óvodai nevelés, ellátás valamint a ***sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása, nevelése.***

Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján enyhe mozgásszervi, enyhe értelmi vagy beszédfigyelmetlen, enyhe autizmus spektrum zavarral, pszichés fejlődési zavarral, tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzd.

Az óvoda a gyermek hároméves korától tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik és ellátja gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is.

Az intézmény három épületében felvehető maximális gyermeklétszám:

- *Összesen:* 175 fő, 7 csoportban
- *Napraforgó Óvoda:* 75 fő, 3 csoportban
- *Bóbita Óvoda:* 50 fő, 2 csoportban,
- *Katica Óvoda:* 50 fő, 2 csoportban.

2. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

2.1. Helyzetelemzés

Óvodánk Budapest vonzáskörzetében, Bugyi nagyközségben a fő útvonalaktól és a vasúttól távolabb található.

A szülők foglalkoztatottságának növekedésével, a három éves kortól kötelező óvodakezdéssel megnőtt az óvodába járó gyermekek száma, egyre korábbi életkorban és naponta hosszabb időt töltenek az óvodában. A családok többségének jövedelmi forrása alacsony, ezért sokan veszik igénybe az ingyenes étkezést.

Külterületről- Ványról és Ürböről- is járnak hozzánk gyermekek.

A társadalmi változások következtében megváltozott a családi élet. A szülők, nagyszülők dolgoznak, keveset van együtt a család. Egész napjukat a gyerekek távol a családjuktól, az óvodában töltik. A családok nem érnek rá arra, hogy a világot a gyerekekkel közösen fedezzék fel. Ezek a változások új feladatokat rónak az óvoda dolgozóira. A család szerepét nem tudjuk magunkra vállalni, de családias, szeretetteljes légkör kialakításával segítjük, hogy az óvodai nevelés valóban a családi nevelés kiegészítője legyen.

2.2. Az óvodai munka feltételei

2.2.1 Személyi feltételek

A település három óvodáját a fenntartó önkormányzatunk egy szervezeti egységként: óvodai intézményként működteti.

A Napraforgó óvodában van az intézményvezető székhelye. A telephelyeken a telephely-vezetők, a központi óvodában az óvodavezető- helyettes biztosítja a zavartalan működést, segítik az óvodavezető szakmai munkáját és a gazdálkodási feladatokat.

Az óvoda dolgozóinak létszáma 29 fő:

- óvodapedagógusi álláshelyek száma 15,
- óraadó pedagógusok száma 1 logopédus- gyógypedagógus,
1 TSMT mozgásfejlesztő,

	1 pszichológus,
	1 fejlesztő pedagógus,
- nevelő és oktató munkát segítők	1 óvodatitkár
	2 pedagógiai asszisztens,
	7 óvodai dajka,
- technikai alkalmazottak	3 konyhai segítő,
	1 udvari munkás.

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvodapedagógus végzi. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Egy gyermekcsoport életét két óvónő irányítja. Hatékony együttműködésük feltétele, hogy tudnak együtt tervezni, és összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni. A közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe a dajkák és a pedagógiai asszisztensek is bekapcsolódnak. A konyhai segítők a tálalókonyha rendjéért felelnek.

Egy óvodatitkár segíti az óvodavezető munkáját és van egy udvarosunk, aki az óvodák környezetét tartja rendbe.

A pedagógus kollégák nyitottak az új módszerekre, biztosított számukra a folyamatos önképzés. A nevelőtestület elhivatottságát bizonyítja, hogy folyamatos a szakvizsgás képzésen és továbbképzéseken való részvétel.

A gyermekek fejlesztését külső szakemberek segítik.

2.2.2. A nevelőtestület kvalitását jellemző adatok

A feltételrendszer fontos eleme az óvodai nevelőközösség, ezen belül is az óvónő személyisége a következő személyiségjegyekkel:

- megfigyelő és helyzetfelismerő képesség,
- megosztott figyelem,
- nyelvtanilag helyes beszéd,
- önmagával és a gyermekkel szembeni igényesség,
- pedagógiai tapintat,
- kiegyensúlyozott állapot, érzelmi gazdagság,
- a gyerekek szeretete, megértése, megbecsülése,
- segítőkészség, optimista magatartás,
- megújulás képessége.

Az óvoda egész dolgozói közösségének rendelkeznie kell az együttműködés, egymásra figyelés képességével a mindennapok során.

2.3. Az óvoda tárgyi, dologi feltétele, eszközrendszere

Az óvoda központi épülete – **a Napraforgó óvoda**- község központjában helyezkedik el, 2700 m² alapterületű telken. Az épület 571,2 m² alapterületű, 3 csoportszoba, tornaszoba, számítógépes foglalkoztató, orvosi szoba, folyosók, mosdók, mozgáskorlátozott mosdó, melegítő konyha, gyerek és felnőtt öltöző, irodahelyiség található benne.

Férőhelye: 75 fő

A csoportszobák alapterülete 56 m².

A tornaszoba az előírásoknak megfelelően 60 m².

Telephelyek

A 285,43 m²-es **Bóbita óvoda** 1250 m² alapterületű telken épült. A **Katica óvoda** 2641 m² alapterületű telken áll, az épület 342,96 m². Mindkét épületben van 2 csoportszoba, tornaszoba, számítógépes foglalkoztató, folyosó, mosdó, mozgáskorlátozott mosdó, melegítő konyha, gyermek és felnőtt öltöző. Mindkét óvoda 50 gyermeket tud befogadni.

2008-ban intézményünk épületei TÁMOP pályázat útján teljes felújítást nyertek, melynek következményeképpen létrejöttek modern, korszerű óvodáink.

Az épületekben korszerű fűtés, világítás, egészséges ivóvíz biztosított, mindhárom óvodaépületet a csatornahálózathoz is csatlakoztatták.

Csoporttermeink több funkciók töltenek be: óvodai tevékenységek, játék, foglalkozások, étkezés és a pihenés színtere is. Felszereltségük jónak mondható. Játékokat, eszközöket évente vásárolunk költségvetésből. Sportszerekkel, az óvodai tanuláshoz szükséges fejlesztési eszközökkel jól ellátott óvodánk, folyamatos bővítésre költségvetésünk lehetőséget biztosít. Emellett támaszkodunk a pályázati lehetőségekre és szponzorok támogatására.

Az óvodák épületeit fákkal, bokrokkal övezet udvarok veszik körül. Elegendő a homokozó és a gyerekek mozgásigényét kielégítő játékokkal is rendelkezünk.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, ALAPELVEINK, FELADATAINK

3.1. Óvodai értékeink, gyermekképünk

- Programunkkal biztonságos, kedvező, csoportos együttlétre, megfelelő testi, mentális gondozásra, az óvodai élet nyitott, szeretetteljes légkörének megvalósítására törekszünk.
- A ránk bízott gyermekeket formáljuk, alakítjuk, egyéni fejlettségükből kiindulva, figyelembe véve egyéni fejlődési ütemüket, önmegvalósítási szándékukat, gyermeki szabadságukat és jogukat. Biztosítjuk az egyenlő hozzáférést az alapprogram és az innovatív pedagógiai törekvések figyelembe vételével, befogadó légkör biztosításával.
- Kiegészítjük és tiszteletben tartjuk a családi nevelést, a még jelenlévő hagyományokat erősítve nevelünk a mindennapi élettel a mindennapi életre.
- Olyan gyermekeket nevelünk, akik harmonikus mozgással, fejlett kommunikációs készséggel, beszédkésztséggel és beszédkulturával rendelkeznek. Megismerő funkcióik kifejlődtek, érzelmi életük kiegyensúlyozott, szociális magatartásuk alkalmassá teszi őket a közösségben való tevékenykedésre, az iskolai élet megkezdésére.
- A vidéki élet lehetőségeit kiaknázva falusi életközösséghez hasonló, gyermekközpontú óvodát szeretnénk, melyben a gyermekek valósággal való kapcsolata tág lehetőségeket biztosít a fejlesztésre.
- Fontosnak tartjuk a magyar nyelv, magyar népi kultúra, a hagyományok átadását. Keressük mindazon megismerési lehetőségeket, amelyek természetesen illeszkednek a kisgyermekek életéhez.
- Az óvodai nevelés területei, tevékenységformái között szoros összefüggés van, egyiket sem kezeljük elszigetelten, viszont **kiemelkedő szerepet szánunk a játéknak, mozgásnak és az anyanyelvnek.**
- Programunk rugalmasan alkalmazható a *kiemelt figyelmet igénylő* gyermekek nevelésében is.
- Biztosítjuk a migráns gyermekek interkulturális nevelésen alapuló integrációját.

Nevelőmunkánkkal hozzájárulunk ahhoz, hogy hagyományait és környezetét ismerő és tisztelő, környezetével kiegyensúlyozott viszonyban élő, embertársait szerető felnőttekké váljanak.

3.2. Alapelveink

- *Keveset, lassan, jól, gyakran ismételve*, életkor-és egyéni igény alapján a követve nevelés elvét alkalmazzuk.
- Programunkban az *érték* a látszólag haszontalan elfoglaltságok. Valljuk, hogy ebben az életkorban sok minden elkezdődik, de semmi sem fejeződik be.
- A gyermekek érdeklődésére, aktivitására, szabad választására építve sokoldalú tapasztalatszerzést biztosítunk; elsősorban a gyermekek alapvető igényeire: a mozgásra és játékokra alapozunk.
- Pedagógiai alapelveink szerint a gyermekeket megilleti a különleges védelem és gondoskodás.
- Törekszünk a különböző pedagógiai módszerek alkalmazására, biztosítjuk az óvodapedagógusok módszertani szabadságának érvényesülését, segítjük az innovatív pedagógiai törekvések megvalósítását.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét. Szem előtt kell tartanunk a szülőföldhöz való kötődés jogát és fontosságát, az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és a társadalmi integrálás elősegítését.

Általunk még fontosnak tartott elvek:

- A gyermek mindenekfelett álló érdekének elve.
- A gyermeket övezze tisztelet, bizalom, megbecsülés és szeretet.
- A feltétel nélküli elfogadás elve.
- Esélyegyenlőség biztosításának elve.
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve (kizárás, korlátozás, zaklatás, jogellenes elkülönítés).
- Óvodánk inkluzív (befogadó) szemlélettel, gyermekközpontú pedagógiai attitűddel a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, az egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosításával, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését is.

- Tapasztalatszerzés elve („a gyermek abból okul leginkább, amit maga lát, maga tapasztal és figyel, nem pedig attól lesz értelmes, hogy elhiszi nevelője magyarázatait.”- ősi bölcsesség)

3.3. Az óvodai nevelés cél- és feladatrendszere

Nevelési alapelveink kiindulópontja az, hogy az óvodai nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Cél:

- *Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is). (ONAP)*
- A családi nevelésre alapozva, azt kiegészítve, gyermekközpontú óvodai élet megteremtése.
- Szeretetteljes, derűs, vidám, élményekre épülő, tevékenységekre ösztönző környezet biztosítása.

Feladat:

Az egészséges életvitelhez szükséges *szokások megalapozása*, az egészséges életvitel igényének alakítása. Testi szükségletek kielégítése, komfortérzet biztosítása. Segítő **szakemberek bevonásával, velük együttműködve, prevenció, korrekció testi, lelki nevelési feladatok** ellátása.

- *Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés során vidám, szeretetteljes derűs légkör kialakítása, szocializáció biztosítása. Megalapozott és következetes, rugalmasan kezelt szokásrendszer kialakítása.*
- *Anyanyelvi, értelmi nevelés és fejlesztés.* A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára alapozott tágran értelmezett tanulás. A közösségben való tevékenykedéshez kapcsolódó szokások erősítése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek *inkluzív nevelése, differenciált fejlesztése.*
- Az interkulturális nevelésen alapuló *integráció biztosítása*, az emberi jogok és szabadságjogok védelme.

4 A PROGRAM FELFOGÁSMÓDJA, NÉZŐPONTJAI

4.1. A program előzménye

1999-ben a nevelőtestület elkészítette helyi pedagógiai programunkat az *Óvodai nevelés játékkal, mesével* (nevelési program óvodák számára Zilahi Józsefné, Stöckert Károlyné, dr. Ráczné dr. Főző Klára) **c. program alapján**. A pedagógiai programból azt vettük át, amellyel teljes mértékben azonosulni tudtunk.

Az időközben többször módosított köznevelési törvény, a változó rendelkezések, törvényi megfeleltetés valamint programunk felülvizsgálata és értékelése után nevelőtestületünk úgy döntött, hogy a pedagógiai programunkat átláthatóbbá tesszük, szerkezetét megváltoztatjuk.

Programunk

- **Gyermekközpontú**, mert biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének optimális feltételeit,
- **Személyközpontú**, mert törekszik a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására,
- **Játékközpontú**, mert a **mással nem helyettesíthető szabad játékot** helyezi mindenek fölé.

Helyi pedagógiai programunk alapjául egy olyan minősített programot választottunk, amellyel helyi szokásainkra, értékeinkre építhetünk. Olyan nevelési modellt ajánlunk, amely gyermeklélektani, játépszichológiai alapokra épül. Egyenlő esélyt nyújt minden gyermek számára, hogy képességeik, tehetségük kibontakozzon.

Hisszük és valljuk, hogy

- Az óvodáskor életeleme a *játék*, abban él, abban fejlődik.
- *A gyermekek nyele a mese*: világról alkotott képüket megjelenítve a legalkalmasabb közvetítőeszköz a világ megismerésére. A mesét megérti. Elképzei, ezáltal gyarapodik szókincse, fejlődnek értelmi képességei, érzelmi, szociális, akarati tulajdonságai. **Mozgás, zene, kép, szó együtt alkotják az óvodai anyanyelvi nevelés jelrendszerét, amelynek megjelenési formája a játék és a mese.**

A játék az óvodás gyermek legkedveltebb tevékenysége és az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

Felfogásunk szerint a gyermekkor a legtágabb értelemben vett tanulásnak és az életfontosságú beállítódásoknak a kora.

A nevelés óvó- és értékmegőrző szerepét hangsúlyozzuk, és a köré csoportosítjuk az egyéb tevékenységeket.

Az óvónő szabadsága az idő kezelésében, a játékok tartalmához illő szervezeti formák megtalálásában, a gyermeki műveltség anyagának a mindenkori helyzethez illő összeválogatásában valósulhat meg.

A program pillérei az alábbi felismerések:

- Lehetőleg vegyes életkorú csoportot szervezünk.
- Az idő nem osztható föl rövid szakaszokra. Folyamatos, végtelen egész, hullámzó közege a belső-külső történéseknek.
- A játékok elkezdése, variálása, befejezése, a mesék elmondása, ismétlése a megszokott óvodai időbeosztásnál lassúbb tempót igényel. Alapegységek az évszakok, jeles napok, ünnepek és a tíznapos időkeretek. Ezek adják meg a nevelési folyamat ritmusát.
- Az elfoglaltságok gyerekszemmel csak akkor érdekesek, a nevelés szempontjából akkor értékesek, ha élményszinten egészet alkotnak. Csak akkor értelmesek, ha játékcéljuk van.

Összefoglalva:

- a szabályozásnak (reguláció)
- az utánzásnak (imitáció)
- a belső-külső ösztönzésnek (inspiráció) az életkorhoz illő arányát kívánjuk megvalósítani.

A tanulási eredmény biztosan következik a ráérős, folyamatos játékból, az átélt mesehallgatásból. Az életet megkönnyítő jó szokások megalapozódnak a kevés, fontos és következetesen megtartott szabályból.

5 AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki szükségleteinek kielégítése, fejlődésének biztosítása.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

5.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

A gyermekek különböző tapasztalatokkal, ismeretekkel érkeznek az óvodába, melyekre alapozva,- azokat erősítve vagy kioltva alakítjuk a testápolás, öltözködés, táplálkozás, mozgás, pihenés, levegőzés, testedzés szokásrendszerét. Számolnunk kell az alapvető higiéniai szokások hiányával, a gyermekek érési sajátosságaival is.

A gondozási feladatok ellátása a nevelési folyamat része, közben is bővítjük a gyermekek ismereteit, alakítjuk készségeit, képességeit, segítjük önállósulási törekvésüket.

Fontosnak tartjuk, hogy ebben a folyamatban a dajka az óvodapedagógussal együttműködve vegyen részt.

- A helyes életritmust a megfelelő napirend és heti rend (rugalmas) betartásával biztosítjuk.
- Egészséges és biztonságos környezetet alakítunk ki a gyermekek fejlődéséhez, szükségleteihez, testméreteikhez igazodóan.
- A csoportszobában törekszünk a nyugtató, harmonikus színek alkalmazására. A berendezések a gyermekek méretének megfelelőek, könnyen tisztántarthatók. Jól elkülönített játékterekkel biztosítjuk a nyugodt légkört a szabad játékhoz.
- A mosdó gyermekméretű berendezései segítik a szükségletek kielégítését.
- Óvodai udvaraink tágas, jól elkülöníthető játszóhelyekkel rendelkeznek, ezért alkalmasak a változatos mozgás-és játéktevékenységekre, valamint az udvari foglalkoztató helyek biztosítják a kinti tevékenységek végzését is.
- A tornateremben történő mozgásos tevékenységek alkalmával egymás testi épségének óvására és védelmére figyelünk.
- A környezettudatos magatartás megalapozására kiemelt figyelmet fordítunk.

Cél: Testileg, lelkileg, szellemileg egészséges gyermekek nevelése.

Óvodapedagógus feladatai:

- egészséges és biztonságos környezet kialakítása,
- mozgás, testedzés lehetőségeinek biztosítása a harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése érdekében,
- nyugodt pihenés, alvás feltételeinek megteremtése,

- az egészség megóvása, megőrzése, az ehhez szükséges- életkornak megfelelő- ismeretek átadása, szabályok betartatása,
- helyes életritmus biztosítása,
- a helyes táplálkozási szokások igényének alakítása,
- az egészséges életmódhoz tartozó szokások, készségek, képességek megalapozása, a belsővé válás elősegítése.
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás kialakítása,
- ha szükséges a megfelelő szakemberek bevonásával speciális prevenciós és korrekciós testi- lelki- nevelési feladatok ellátása.

5.1.1. Egészséges környezet

Az óvodai környezet feltételei jelentősen befolyásolják az egészséges életmód kialakulását, ezért gondoskodni kell a megfelelő tárgyi környezetről, melynek egyik színtere az óvoda udvara.

A játékok, sportszerek biztonságára folyamatosan figyelünk. Az óvoda épületéhez vezető utak burkoltak. Az óvoda helyiségeinek elrendezését, nagyságát változtatni már nem tudjuk, ezért nagyobb hangsúlyt kap a szervezés a mindennapi munkában.

A folyosó egyben öltöző is, ezért egyéni megoldásokat keresünk a zsúfoltság elkerülésére.

A csoportszobák megfelelő nagyságúak, jól felszereltek. A falak színe világos, a csoportszobák megvilágítása megfelelő. A folyamatos szellőztetés megoldott, a hőmérséklet szabályozható. A berendezések a gyermekek méretének megfelelőek, könnyen tisztántarthatók. Az óvodapedagógusok kis kuckókat alakítanak ki a csoportszobában a nyugodtabb játék kialakítása érdekében.

Az óvoda udvarát úgy alakítjuk, hogy helyet biztosítsunk a több mozgást igénylő ill. nyugodtabb játéknak is. Az udvaron is biztosított a higiénikus tárolással elkészített ivóvíz.

A csoportos tevékenységek során kiemelt szerepet kap a környezettudatos magatartás pl. szelektív hulladékgyűjtés, a körülöttünk lévő anyagok újrahasznosítása pl. papírdoboz bábok stb.

Az egészséges, tiszta környezet fenntartásának legfontosabb feltétele az alapos takarítás, melyben időnként a gyermekek maguk is aktívan részt vesznek.

5.1.2. Testápolás, egészségmegőrzés pedagógiai feladatai

Vegyes életkorú gyermekek lévén a gyermekek életkorában és egyéni fejlettségében is nagy különbségek vannak. Ebből adódóan mindig *minden pillanatban differenciálunk*. Folyamatosan segítjük őket, hogy újabb fejlettségi fokra jussanak. Gondozási céljaink kitűzésekor mindig figyelembe vesszük, hogy nagyon eltérő fejlettségű és eltérően szocializált, más-más kultúrájú családok gyermekeit neveljük.

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és a tisztaság iránti igényüket fejleszti. Az óvónő szükség szerint maga is közreműködik az ápolási szokások kialakításában. Ez a bensőséges kapcsolatfelvételt szolgálja, a tevékenység megtanulását segíti. Úgy alakítjuk ki az egészségügyi szokások helyes sorrendjét, hogy minden felnőtt azonos módon és következetesen gyakoroltatja a gyermekekkel.

- Alkalmazkodunk a gyermek egyéni igényeihez, otthonról hozott szokásaihoz.
- Személyi higiénia szempontjából fontosnak tartjuk a naponta többszöri fésülködést, különös gondot fordítunk a hosszú hajú lányok hajának rendezettségére.
- A légzőszervek védelme érdekében fontos feladatunk az orrfújás szükségességének és helyes technikájának megerősítése.
- Fokozatosan segítünk a gondozási tevékenységekben, dicséréssel ösztönözzük a gyermekeket az önálló próbálkozásra.

5.1.3. Öltözködés, szokásalakítás

Fokozatosan alakítjuk ki a helyes öltözködési szokásokat a szülők bevonásával.

- Az öltözés során figyelmeztetjük a gyermekeket a ruhadarabok helyes le-és felvételének sorrendjére. Segítségnyújtást biztosítunk a gyermekek igényei szerint.
- Ösztönözzük a szülőket, a gyermekek réteges öltöztetésére, amely a gyermek egyéni igényeit szolgálja.
- A gyerekek érdekében javasoljuk a biztonságos lábbeli használatát.
- Csereruha, cserecipő, tartalék fehérnemű a gyermekek számára a szülők általi biztosítását kérjük.

5.1.4. Egészséges táplálkozás

A növekedés és a fejlődés alapvető feltétele a helyes táplálkozás. A gyermekek az óvodában napi háromszor étkeznek. Az étrendről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket, az otthoni étkezéseket ehhez tudják igazítani. Saját konyhánk nincs.

Ismernünk kell az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét, a kívánt táplálkozási követelmények betartásában fokozatosan tapintatosan járunk el (pl.: allergiás gyerekek).

Próbáljuk kiküszöbölni az indokolatlan édesség és cukorfogyasztást, meggyőzni a szülőket a megfelelő rágás és a vízívás fontosságáról.

Hagyományápolásunkban vonzó feladat az ünnepek hagyományos ételeinek elkészítése, elfogyasztása, pl. farsangi fánk, karácsonyi mézeskalács.

Az étkezés feltételeinek biztosításában a gyermekek is közreműködnek.

Feladatunk:

- A kulturált étkezés illemszabályainak megismertetése, gyakoroltatása, igényné válásának segítése.
- Ízek megkedveltetése, a folyamatos folyadékbevitel biztosítása.
- Gyümölcs- zöldségnapok beiktatása a családok közreműködésével, mely jelenleg is megoldott.
- Az óvoda mindennapi tevékenységeibe ágyazva ismerkedhessenek a gyermekek az ételek egészségre gyakorolt hatásával. Készítsünk velük salátát, gyümölcslevet, aszaltványt, savanyúságot.

5.1.5. Mozgás, testedzés igényének, szokásainak kialakítása

A mozgás az óvodás korú gyermek alapvető, természetes tevékenysége; az egészséges életmód kialakulásának, az egészség megőrzésének meghatározó eleme. Fontos szerepet kap a gyermekek mozgásigényének kielégítése, melyet a mozgásos foglalkozások és a szabadban történő mindennapos játékok segítenek elő. Óvodánk tornaszobáiban és udvarain sok játék- és tornaszer megtalálható, melyek hozzájárulnak gyermekeink testi fejlődéséhez.

Célunk a gyermekek mozgásigényének kielégítése, mozgáskedvük fenntartása, mozgásuk fejlesztése, a mozgásra épülő életmód megalapozása.

Feladatunk:

- A szabadban töltött minél több idővel hozzájárulunk a gyermekek egészségének, erőnlétének fokozásához. Ősztől nyárig nagyon sok időt töltünk az udvaron a délelőtti és délutáni órákban egyaránt.
- Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának és a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének időszaka, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítjük elő.
- A mozgásos tevékenységek során fontos feladatunk a baleset megelőzési szabályok pontos ismertetése, következetes betartatása, naponkénti megerősítése.
- A tartási rendellenességek prevenciója érdekében figyelni kell a helyes testtartásra. A lúdtalpat speciális lábboltozatot erősítő gyakorlatokkal, megfelelő lábbelivel és mezítláb járással igyekszünk megelőzni.
- A tornaszobában tervezett mozgásos tevékenységeken tornaruha felvételét szorgalmazzuk.

5.1.6. Alvás, pihenés szokásainak alakítása

Az óvodáskorú gyermek fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges a megfelelő pihenés.

A délutáni pihenés előtt mesével, énekkel altatunk, figyelünk a zaklatott, nyugtalan gyermekekre.

A gyermekek alvási szokásait tiszteletben tartjuk apróbb tárgyak, kendők, játékok. Lehetőség szerint megfelelő méretű kényelmes ágyon csendben pihennek a gyermekek. A helyiség folyamatos szellőztetését biztosítjuk.

A gyermekek otthonról hozott saját párnán, óvodai jellel ellátott takaróval alszanak, pihennek. A meghitt, nyugodt légkör biztosítása minden óvodai dolgozó feladata. A nyugodt pihenés feltétele a csend, ehhez a megfelelő körülményeket biztosítjuk.

5.1.7. Gyermekek egészségének védelme, betegségmegelőzés, egészségmegőrzés

Célunk, hogy a gyermekek személyiségében folyamatosan kialakuljon a balesetek megelőzése tapasztalataik alapján. Megismertetjük a gyermekekkel a balesetveszélyes helyzeteket, közösen kialakítjuk a balesetet megelőző szabályokat, amiket be kell tartanunk. Utcai séták alkalmával megismertetjük, megtapasztaltatjuk a közlekedés alapvető szabályait. Az óvodában megbetegedett gyermeket szükség szerint elkülönítjük, értesítjük a szülőket. Egészségük

megőrzéséhez fontos, hogy edzettek legyenek, ezért minden időszakban sokat tartózkodunk a friss levegőn.

Feladatunk:

- Balesetmentes környezetet biztosítunk.
- A környezet védelmét, megóvását megalapozó szokásokat alakítunk ki.
- A fertőző betegségek megelőzése érdekében biztosítjuk a megfelelő feltételeket (külön jellel ellátott törülköző, ágynemű, megfelelő fertőtlenítések).
- A gyermekek lelki gondozásával kapcsolatos feladataink: Figyelnünk kell a személyiségzavarokra, neurotikus tünetekre, melyek kedvezőtlen családi légkör, súlyos lelki megrázkódtatás hatására alakulnak ki. Ezek a gyermekek fokozott törődést, gondoskodást igényelnek. A gyermekben rejlő, tevékenységet blokkoló feszültséget igyekszünk feloldani, szükség esetén speciális szakember segítségét vesszük igénybe (pszichológus, fejlesztőpedagógus, Nevelési Tanácsadó).
- A veleszületett rendellenességek korai kiszűrése lehetővé teszi a mielőbbi korrekciót.
- A gyermek egészségi állapotát az egyéni fejlődési naplóban követjük nyomon.
- Óvodába csak egészséges gyermek járhat a napközben megbetegedett gyermekeket lefektetjük, a szülőt értesítjük.

Az óvó- védő előírások, a balesetek megelőzése, a feladatok a Házirendben vannak meghatározva.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Legyen igényük a tisztaság iránt, önállóan mosakodjanak, törölközzenek, használják a körömkefét, a fésűt, rendben tartják hajukat.
- Önállóan használják a zsebkendőt.
- Saját magukat kiszolgálják, önállóan tevékenykednek, holmijukra vigyáznak. Mindennapi szükségleteiket önállóan kielégítik.
- Tisztán étkeznek, közben kulturáltan viselkednek. Megfelelően használják az evőeszközöket. Csukott szájjal rágnak. Igényeljük az asztal esztétikai rendjét.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhaneműikkel gondosan bánnak, cipőjüket megkötik. Képesek önállóan eldönteni, hogy fel- vagy levegyenek ruhadarabot magukról.
- Ügyelnek saját személyük és a környezetük rendjére, gondozottságára.
- Az eszközökkel, berendezésekkel óvatosan bánnak, a rendetlenséget megszüntetik. Igényükké válik a levegőzés, szívesen tornáznak, vesznek részt mozgásos játékokban.

5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

5.2.3 Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés alapja

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi beállítódása.

A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket az *óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonos, szeretettel léghő vegye körül.*

Az „én” fejlődésben a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű. A 3-4 évesre jellemző agresszív, önérvényesítő, énközpontú magatartástól 7 éves kor végére eljut a gyermek a kezdeményező, együttműködő, szociális magatartás, viselkedés szintjére. Ez természetesen csak csoporthelyzetben valósulhat meg.

A felnőtt-gyermek kapcsolat alapja és háttere minden **pedagógiai munkának**. Óvodai **nevelő munkánkban ez a kapcsolat érzelmekre épülő**, igazodva a gyermekek érzelmi motiváltságához, mely az óvodáskor jellemző sajátossága.

Az érzelmekre épülő szeretetteljes kapcsolat lehet az alapja az új megértésének, a pozitív viselkedés minták átvételének, a normák és szabályok elfogadásának, a konfliktus helyzetek megoldásának. A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a mintakövetés, a felnőtt, majd a társmodell szociális viselkedésének érzelmi indíttatásából fakadó átvétele, majd e minta egyre szélesebb kiterjedése, mely megnyilvánul a gyermek tevékenységében.

Az érzelmi támaszt nyújtó, az egészséges függőségi törekvéseket kielégítő, szerető és megértő nevelői attitűd fontos követelmény.

Az óvodapedagógus személyisége, kommunikációja, bánásmódja modell értékével hat a csoporttevékenységek folyamatára és a gyermek egyéni fejlődésére, éppúgy mint az óvoda más dolgozóié. Az óvodapedagógus viszonya egy-egy gyermekhez hat a csoporton belüli gyermek-kapcsolatokra is.

A gyermekkel foglalkozó felnőtt és a gyermek kapcsolatában **fontos követelmény a következetesség**, a határozott, de barátságos, toleráns **és őszinte magatartás**.

A gyermek és gyermek közötti kapcsolatok szerepe nagy jelentőséggel bír a szocializáció folyamatában. Az egészséges „én” fejlődéshez biztosítja a sokoldalúságot, az összehasonlítás lehetőségét.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Cél:

- Barátságos, derűs csoportléggör kialakítása, melyben minden gyermek biztonságban érezheti magát.
- A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.
- Közösségi érzés, közösségi magatartás, közösségtudat alakítása, erkölcsi értékek közvetítése, hagyományápolás.
- Az erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus és a dajka példaadásával és modellértékű szerepével. Ézelmi támaszt nyújtó, meleg, pozitív attitűd.
- *Iskolába lépéskor a gyermekek alkalmazkodni tudjanak az iskolai élethez.*
- A gyermek szociális érzékenységének erősítése, én tudatának alakítása. Önkifejező, önérvényesítő törekvésének elősegítése. Együttműködési- és konfliktusmegoldó képességük fejlesztése.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív ézelmi viszony alakítása, az önazonosság megőrzése.

Feladat:

- Az óvodai beszoktatás legyen rugalmas, idejét és módját a gyermek és a család ismeretében állapítsuk meg.
- A gyermekeket is vonjuk be a csoportszobájuk alakításába, szépítésébe.
- A csoport szokás- és szabályrendszerét alakítsuk ki, melyeket a csoportban dolgozó felnőttek azonos elvek szerint állítsanak fel.
- Teremtsük meg a feltételeit annak, hogy a gyermekek társaikkal bizalmas, elmélyült tevékenységet alakíthassanak ki.

- Ösztönözzük a gyermekeket a feladatvállalásra, mások tereinek elfogadására, az alkalmazkodásra.
- Ismertessük meg a gyermekekkel az erőszakmentes konfliktuskezelés technikáit, segítsük a gyermekek önálló konfliktuskezelését.
- Az óvodai élethez kapcsolódó szokások, hagyományok megteremtésével és ápolásával, ünnepekre és jeles napokra készülődéssel, élmények és tapasztalatok biztosításával segítjük a gyermekek közötti együttműködést, a közösség alakulását-és fejlődését.
- Munkánk során igyekezzünk elérni, hogy a csoport tagjai figyeljenek egymásra, legyenek türelemmel egymás iránt és legyenek képesek beleélni magukat társuk helyzetébe.
- Olyan lehetőségeket kell teremtenünk, ahol az önállósági törekvéseknek, kezdeményezéseknek és egymással való együttműködésüknek teret biztosíthatunk.
- Feladatunk a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, a kiemelt figyelmet igénylő, ill. kiemelkedő képességű gyermekekkel való sajátos törődés. Fokozott figyelemmel, egyéni bánásmóddal adjunk esélyt ezeknek a gyermekeknek a legoptimálisabb fejlődésre. Fontos a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel való együttműködés.
- Az *inkluzív nevelés megvalósulása* érdekében mintát közvetítünk, a különbözőségek tiszteletben tartására és elfogadására nevelünk. Az óvoda minden alkalmazottjának viselkedése, bánásmódja, kommunikációja példaértékű legyen.

5.2.4. A beszoktatásunk jellemzői

A köznevelés már az óvodai beiratkozásnál kezdődik.

A leendő óvodásoknak és szüleiknek lehetősége van arra, hogy eljöjjenek ismerkedni az óvodai élettel.

Meghívjuk az új szülőket, gyermekeket délelőttönkénti udvari ismerkedésre, ezzel is igyekszünk érdeklődést kelteni óvodai életünk iránt

A csoport összeállításakor ***lehetőség szerint figyelembe vesszük, hogy a testvérek, ismerős gyerekek egy csoportba kerüljenek***, ez is segítheti a gyermekek beilleszkedését az új környezetbe.

A csoportelosztást követően közös szülői értekezleten adunk rövid tájékoztatást az óvoda életéről, óvodai törekvéseinkről, legfontosabb elveinkről, a zökkenőmentes beilleszkedés

érdekében meghatározzuk azokat az alapvető feladatokat, amelyek az egységes felfogást és azonos bánásmódot szolgálják.

Az óvodakezdés előtti hetekben a csoportos óvónők tájékoztatják a szülőket az óvoda napi életéről, megbeszélik a szoktatás menetét és körülményeit, megfogalmazzák a szülőkkel kapcsolatos szerepelvárásokat.

Az óvónők - lehetőség szerint- még a beszoktatás előtt meglátogatják a gyermekeket otthonukban.

A beszoktatást rugalmasan kezeljük, idejét és módját a gyermek és a család ismeretében állapítjuk meg.

Alkalmazkodunk az otthoni szokásokhoz (kedvenc tárgyak, cumi, játék stb.)

Ez a folyamat akkor fejeződik be, amikor a gyermek viselkedésében már megfigyelhetők az idegen személy és környezet elfogadásának jelei.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Ragaszkodjanak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, a felnőttekhez.
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása.
- Érdeklődnek barátaik, társaik iránt. Természetessé, szükségessé válik a közös tevékenység.
- Segítenek egymásnak és a kisebbeknek.
- Toleránsak egymás iránt, a másságot elfogadják.
- Érzelmileg és értelmileg elfogadják a felnőttek utasításait, meghallgatják egymást.
- Konfliktushelyzetben tudnak egyezkedni.

5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„ Minden nemzetnek legfőbb kincse a nyelve.” (Gárdonyi Géza)

Az értelmi nevelés és anyanyelvi nevelés olyan komplex folyamat, melyek az óvodai élet egészét áthatják.

Az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása- *beszélő környezettel, mintaadással és szabálykövetítéssel*- a nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelv a környezettel való kapcsolat, az önkifejezés, a gondolkodás legfőbb eszköze. Az értelmi nevelés a gondolkodási folyamat fejlődésén keresztül megalapozza az információszerző, az információkat feldolgozó és azokat alkalmazó tanulási stratégiákat. Ezáltal az értelmi- és anyanyelvi nevelés egymásra épülő, egymástól elválaszthatatlan kapcsolatot alkot.

5.3.2. Értelmi fejlesztés és nevelés

Az óvodába lépő kisgyermek fejlődésének elején tart, személyiségének bontakozása, viselkedésének alakulása, értelmének nyiladozása elválaszthatatlan dolog. *Az értelmi képességek kibontakoztatása, az önálló, az alkotó, az aktív gondolkodás alapjainak lerakása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben.*

A mindennapokban komplexen megvalósuló értelmi nevelést és fejlesztést a gyermekek egyéni érdeklődésére- mint életkori sajátosságra-, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építjük, melyhez változatos tevékenységeket, tapasztalatszerzési alkalmakat biztosítunk. Így az érzékelést, észlelést, figyelmet, képzeletet, gondolkodást és kreativitásukat igyekszünk fejleszteni.

Az óvodáskorú gyermek értelmi képességeinek fejlődését ismerve a spontaneitás és a látens tanulás elveit követjük.

Cél:

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendezése, célirányos bővítése, kognitív képességeinek¹, kognitív kompetenciáinak² alakítása, fejlesztése.
- A gyermekek olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítsanak el, értelmi képességei úgy fejlődjenek, hogy az élet egyre változó helyzeteiben jelentkező feladatokat meg tudják oldani, tudjanak eligazodni a világban.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá tegyék az iskolai tanulás megkezdéséhez.

Feladat:

- A valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek harmonikus fejlődésének biztosítása,
- A belső érést, fejlődést segítő külső ráhatások, inger- és élménygazdag környezet biztosítása, melyben az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás valamint a mozgás fejlődése folyamatosan zajlik.
- A kreativitás, alkotóképesség megalapozása.
- Kognitív kompetenciák alakítása, fejlesztése.
- Gondolkodási képesség, ezen belül a fogalomalkotás, problémamegértés, összehasonlítás, analízis, szintézis, felosztás, rendszerezés képességeinek alakítása.

¹ Kognitív (megismerő) funkciók: figyelem, emlékezet, érzékelés-észlelés, gondolkodás

² A kognitív kompetencia funkciója az információfeldolgozás

- Ismeretszerző képesség fejlesztése, ezen belül a pontos érzékelés, észlelés, forma, mennyiség- és térszlelés, a szándékos figyelem kialakítása, tartalmának és terjedelmének növelése, a figyelemmegosztás képességének és tartósságának fejlesztése, az alkotó képzelet és szándékos emlékezet kialakítása.
- Egyéni képességfejlesztés és differenciálás.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A fejlesztés tartalma

Kiinduló pontunk az óvodába érkező gyermek értelmi szintje, észlelésének, megfigyelőképességének fejlettsége.

3-4 éves korban elsősorban a megismerő tevékenységet erősítjük, az ehhez szükséges képességeket fejlesztjük (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet), manipulációs játékok, gyakorló játékok, helyszíni megfigyelések alkalmával sokrétű tapasztalatszerzés biztosításával.

A gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatója az *érdeklődés fenntartása*.

Ahhoz, hogy a probléma megoldására való kedv és képesség kialakuljon a gyermekben, az kell, hogy önállóságukat tiszteletben tartsuk és minél több lehetőséget biztosítsunk ismeret- és tapasztalatszerzésre. A megértés, a gondolkodás egyik alapfeltétele, hogy a gyermek újonnan szerzett ismereteit összefüggésbe tudja hozni a régiekkel. Minél többet lát és tapasztal, annál tágabb lesz az érdeklődési köre, annál inkább meglát problémákat és igyekszik azokat a maga erejéből megoldani.

A gyermekek zavartalan értelmi fejlődése érdekében nagyon sok *érzelem indította* játékos – mozgásos tevékenységet és sokoldalú tapasztalatszerzést kell kezdeményeznünk. Minél több tevékenységet, lehetőséget biztosítsunk, annál több mindent fedeznek fel, ismernek meg, egyre nagyobb lesz érdeklődésük és tudásvágyuk.

Többszöri megfigyelés után tapasztalatait alkalmazni tudja, akár több szakaszból álló cselekvéssort is végrehajt, ezt beszédével kíséri, beszédfejlődése ez által fokozatosan új irányt ad a gyermek gondolkodásának.

Programunkban úgy szervezzük a tapasztalatszerzést, hogy a gyermekek egy adott témakörben évről, évre ugyanazokat a dolgokat, eseményeket tapasztalják meg, más-más megközelítésben, mélységben.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek rendelkeznek olyan kompetenciákkal,- kognitív képességekkel és koruknak megfelelő ismeretekkel- melyek birtokában képessé válnak a megszerzett tudás alkalmazására.

- múltbéli tapasztalataikra építve felfogják környezetének eseményeit, jelenségeit,
- kialakul tér- és időészlelésük,
- önkéntelen figyelmük szándékos és tartós figyelem felé halad, megfelelő érzelmi motiváltsággal kellő ideig tart, figyelmüket képesek megosztani,
- sokoldalú tevékenység során formálódik és tökéletesedik megfigyelőképességük,
- képesek ún. gondolati vagyis megértésen alapuló emlékezésre, tudatos emlékezetbe vésésre,
- képesek emlékek kombinálására, új alkotására, különbséget tesznek a valóság és a képzelet világa között,
- meglátnak dolgok közötti összefüggéseket, a tárgyak lényegtelen tulajdonságaitól el tudnak vonatkoztatni, lényeges jegyek alapján általánosításokra képesek,
- szemlélhető tapasztalatból kiinduló összefüggések révén ok-okozati összefüggéseket felismerik,
- tapasztalatainknak, ismereteiknek gazdagsága által problémamegoldó képességük az önálló problémamegoldás felé halad.

5.3.2. Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Programunkban az anyanyelvi nevelés kiemelt helyet foglal el.

Az embert a beszéd kapcsolja a többi emberhez és a beszédben tudja megérteni a külvilágot, ugyanúgy, mint saját belső világát. *Mozgás, beszéd és gondolkodás egymással szoros kölcsönhatásban fejlődnek.* A megkésett mozgás gátolja a beszédfejlődést, a beszédfejlődés meglassúbbodása visszaveti fejlődésében a gondolkodást.

A nyelv elsajátítása során két folyamat – beszéd megértése és a beszéd létrehozása – egymást feltételezve és támogatva fejlődik. A beszédfejlődéshez állandó társas kötődés (anya, gyermek, család), szervezett, differenciált környezet, megfelelő idegrendszer, ép beszéd és hallásszervek kellenek. A valódi anyanyelvi nevelésnek alapja: az óvoda szóbeli közlést kiváltó derűs légköre.

Cél:

Bő szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkező, mindennemű helyzetben megnyilatkozni tudó, élményeit, elképzeléseit bátran megfogalmazó gyermekek nevelése, akik tisztán beszélnek, nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet.

Feladat:

- Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek esetében az egyéni bánásmód fokozott alkalmazása.
- Biztonságot nyújtó, elfogadó környezet megteremtése, ahol a gyermekek bátran megszólalhatnak és beszélnek.
- A gyermekek meghallgatása, kérdéseik megválaszolása, beszédkedvük felkeltése és fenntartása.
- Metakommunikációs játékok alkalmazása, metakommunikatív eszközök (pl. mimika) használatára serkentés.
- Új fogalmak értelmezése, szókincsbővítés.
- Kommunikációs helyzetek teremtése, kommunikáció ösztönzése.
- Beszédhallás és beszédmegértés fejlesztése.
- Együttműködés a logopédus szakemberrel.

A fejlesztés tartalma

Az óvodás gyermek elsősorban érzelmi alapon mintakövetéssel tanul, így fokozottan igaz, hogy az óvónő minden megnyilatkozása modellértékű.

Az óvónő gyermekekhez fűződő viszonyában legyen elfogadó, együttműködő, a kapcsolatteremtésben kezdeményező. Egyenként ismerje a gyermekek szokásait, kedvenc játékait, napi örömeit, bánatait. Legyen meleg és támogató, határozott és következetes. Eszköztárában szerepeljen a humor és vicc, de kerülje a gyermekekre irányuló gúnyt, a kiabálást, a fenyegetőzést.

A beszédfejlesztés leghatékonyabb eszköze az óvónő példamutató beszéde, kommunikatív viselkedése, gyakori szeretetteljes beszédkezdeményezése és beszédkapcsolata. A beszédhelyzetekben szerzett tapasztalatai során a gyermek átveszi a környezetétől a szórend, a ragok, a jelek, a képzők, a névelők, a névutók, a névmások, az igekötők, igemódok gondolatot kifejtő és a környezet számára pontosan érthető használatát.

A fejlődés során elkülönülnek a mondat típusok. A láncszerű vagy szaggatott szövegszerkesztéstől a jól szerkesztett, nyelvtanilag helyesen felépített mondatokig jutnak el a gyermekek.

A felnőttel való beszédkapcsolat az óvodában kiegészül a gyermektársakkal való tevékenység közbeni beszélgetéssel. Több társ beszédét, viselkedését kell a gyermeknek követnie, ezáltal fejlődik beszédfigyelmé.

Az egymás iránti érzelmeket kölcsönösen jellemzik a metakommunikatív elemek, a tekintet, a mimika, a gesztusok, egyaránt hordoznak személyiségjellemzőket és tanult viselkedési formákat is.

Fontosnak tartjuk, hogy életszerű helyzetekben, természetes módon minden gyermek beszélgesen arról, ami foglalkoztatja, érdekli. Azt utánozza, amit hall és úgy ahogyan halotta, ezért lényeges a környezetében élők helyes és szép beszéde, amelynek spontánnak, önkéntelennek kell lenni, törekedve a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására, mely segíti a gondolkodás fejlődését is.

Gyermeünk beszélővé, olvasóvá nevelődés első lépéseit az óvodában spontán és játékos módon teszi meg. Mondókázás közben megismerkedik a számára kedves szöveg ritmusával, hanglejtésével, dallamával, a szavak erejével. Ezek nem pusztán szövegek, általában mozgás is kíséri őket és ezek különösen hatnak az óvodás gyermek érzelmeire, hiszen a tevékenység, mozgás, a befogadás nagyon fontos módja.

A népmesék, a népi mondókák legszebb, legértékesebb alkotásaival a mai civilizáltabb életünket szeretnénk felékesíteni, s megvalósítani az anyanyelvi kultúrát.

A beszéd a kommunikáció egyik fontos területe, de a gesztusnak, mimikának, testtartásnak fontos kifejező szerepe van. Fejlesztenünk kell az ehhez szükséges készségeket, úgy a beszédben, mint a mimikában és a többi területen. A beszéd tevékenység fejlesztéséhez a légzés, hangadás, kiejtés és kifejezés javítása tartozik. A beszédgyakorlatok végzése mind-mind e készségek fejlesztését szolgálják. Beépülnek mindennapjainkba, hiszen ezek a játékos gyakorlatok igen kedvesek, szívesen végzik gyermekeink. Szinte észrevétlenül hatunk beszédjeikre, anyanyelvi fejlődésükre.

A megfelelő játékformákkal mímelő játékokkal, szituációs játékokkal fejlődik a gyermek kapcsolatfelvétele és kapcsolattartási készsége. Programunkat is ezekkel a dramatikus játékokkal színezzük, fűszerezzük, tehát mindennaposak.

A néphagyományok ápolása során az óvónő által használt kifejezések épüljenek be a gyermekek szókincsébe (pl. guzsaly, puttony, írókázás stb.).

Az óvónő tárja fel a gyermekek interakciós zavarait, keresse meg azok okait, tapintatosan törekedjék azok megszüntetésére.

Nagyfokú elmaradás esetén logopédiai kezelést kell igénybe venni.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek eljutnak arra a szintre, hogy aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket, választékosan, gazdag szókincssel mesélnek.

- Beszédük összefüggő, elbeszélésük folyamatos, töreksenek a történetek logikai, időrendi sorrendjének követésére.
- Figyelmesen, nyugodtan képesek végighallgatni a másik megnyilatkozásait.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat, igeidőket, módokat. Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.
- Beszédüket érzelmeik által kiváltott természetes gesztus, arcjáték kíséri.
- Tisztán ejtik a szavakban a beszédhangokat.
- Beszédhelyzetekhez illő állító és tagadó mondatokat, a felkiáltást, a felszólítást, az óhajtást az anyanyelvnek megfelelő hanglejtéssel, hangsúllyal használják.
- Ismerik és használják az udvariassági szófordulatokat.
- A jellemző mesefordulatok kifejezései is megjelennek a mindennapi beszédben.

6 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

*„Minél különbözőbbek a gyermekek a csoportban
-korban, fejlettségben, természetben... -
annál több szociális tapasztalatot szerezhetnek,
és ezek a tapasztalatok döntő módon segítik személyiségük fejlődését.”
(Maria Montessori)*

6.1. Csoportszervezési szempontok

Intézményünk vegyes életkorú csoportokkal működik.

Igyekszünk 25 fős vagy annál kevesebb létszámú csoportokat szervezni, hisz a családi légkör és a kisgyermek érzelmi biztonsága, harmonikus fejlődése így valósítható meg.

Sajátos nevelési igényű gyermekeket is fogadunk, Szakértői Bizottság véleménye alapján.

Óvodánkba halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek is járnak.

Tudatosan szervezzük a vegyes életkorú csoportokat, mérlegelve annak előnyeit, melyeket a gyakorlati tapasztalatok igazolnak.

E pozitív hatások a következők véleményünk szerint.

- Testvérek egy csoportba kerülésével a beszoktatási idő lerövidül, pozitívan hatnak a gyerekek egymásra.
- Szülőkkel való jobb bizalmasabb, hosszabbtávú kapcsolat kiépítésére van lehetőség.

- Az iskolába járás alól felmentett gyermekek esetében folyamatos az óvónő személye, így a fejlesztés, felzárkóztatás is könnyebb. Ugyanazok a nevelői és nevelési hatások érik a gyermekeket.
- Az egyéni fejlesztés, az egyén önmagához való fejlődése a nevelési célunk.
- A lassabban fejlődő és az SNI-s gyermek sikerélményben gazdagabb lesz, mivel nem kerül összehasonlításra senkivel sem, csak önmagával.
- Az alkalmazkodó képességük kölcsönösen fejlődik, szocializációjuk felgyorsul.

6.2. Napirend

A napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását.

A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A nevelés legfőbb színtere a család, így napirendünk maximálisan alkalmazkodik a családok életviteléhez.

Nem szabunk kötött időkereteket, hanem a csoport összetételének megfelelően azt az óvónők rugalmasan döntenek el.

6⁰⁰ -7³⁰ Gyülekezés, játék összevont csoportban.

7³⁰ -10³⁰ Játék, szabadon választott tevékenységek.

Benne: folyamatos reggeli, játékhoz kapcsolható tevékenységek. Rövid (10-15 perces) összeülés a szőnyegen: mesehallgatás, beszélgetés. Gyümölcskóstolás.

Készülődés az udvarra (mosakodás, öltözködés).

10³⁰ -11⁵⁰ Játék, levegőzés az udvaron.

Benne: Szervezett mozgás, egyéb szabadon választott tevékenység, szabad mozgás, séta, kirándulás.

11⁵⁰ -12⁴⁵ Készülődés az ebédhez (átöltözés, tisztálkodás), ebéd, mosdóhasználat, készülődés a délutáni pihenőhöz.

12⁴⁵ -15³⁰ Mese, délutáni pihenő, folyamatos ébredés, tisztálkodás, uzsonna.

15³⁰ -16³⁰ Játék, szabadon választott tevékenység (jó idő esetén az udvaron).

6.3. Az óvoda hagyományai, ünnepei

Ünnepeink az óvodai életet színeesebbé, gazdagabbá teszik, megvalósításuk és megélésük csoportonként más- más szellemiségű.

Az ünnepek kiemelkednek a hétköznapiakból, vidám hangulatú, felszabadult együttlétek. Az előkészületekben a gyermekek életkoruknak megfelelően tevékenyen vesznek részt, melybe bevonjuk a családokat is. Óvodai ünnepeink a társadalmi- és néphagyományokhoz kapcsolódnak. Az ünnepek egy része nyitott, mert a közös élmény hatása, közösségformáló ereje és nevelőértéke felbecsülhetetlen.

Hagyomány a csoportokban a gyermekek születésnapjának, névnapjának megünneplése.

Ősz:

- őszi kirándulás a természetbe,
- almaszüret Kiskunlacházán,
- adventi kézműves játszóház szülőkkel.

Tél:

- Mikulásvárás,
- karácsonyvárás adventi készülődéssel,
- farsangi hét kiszabás égetéssel.

Tavaszi:

- Március 15. zászlókészítéssel, huszáros játékokkal,
- Húsvét locsolkodással, tojásfestéssel,
- Föld napja virágültetéssel,
- Anyák napja- szülőkkel közösen ünnepeljük,
- gyermeknap- szombati, családi, udvari program,
- iskolába készülő búcsúja,
- kirándulások.

Az állandó rendezvényeink, ünnepeink kibővíthetnek még alkalmi programokkal, mint pl. Tájház-, színház-, Planetárium, reptérlátogatás, stb.

7 AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI

7.1. Játék

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb eszköze és legfejleszthetőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.” /ONAP/

Az óvodás korú gyermek alapvető tevékenysége a játék. Önként vállalt tevékenység, amelyben nem a végeredmény fontos, hanem maga a folyamat.

A kisgyermek játékból sok mindent megtudhatunk, hiszen a külvilágból és a saját belső világból fakadó élményeit, tapasztalatait abban jeleníti meg.

Feladat:

- Az óvodapedagógus adjon utánozható mintát, segítsen, kezdeményezzen, megengedő legyen, a spontán játékok kialakulásában. Ha a játék elakad, bevonható társ maradjon.
- Előtérbe kell helyezni a szabad játék-túlsúlyának érvényesülését. A játék az óvodapedagógus tudatos jelenlétének biztosításával, kiemelt jelentősége az óvoda napirendjének időbeosztásában is megmutatkozik.
- Legyen nyitott a gyermeki ötletekre, kihasználva az „itt és most” jelentőségét, de legyünk mindig felkészültek a játék kezdeményezésére, továbblendítésére.
- Használja ki a játékból adódó lehetőségeket. (Igyekezzünk élményeinket, tapasztalatainkat felhasználva játékokban gondolkodni.)
- Teremtse meg a játék feltételrendszerét (hely, idő, eszköz, megfelelő csoportlétkör, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok) az adott életkori sajátosságoknak megfelelően, a gyermekek egyéni fejlettségének, tapasztalatainak ismeretében.
- SNI, HH, HHH, migráns gyermekek személyiségének differenciált fejlesztése a játéktevékenységének differenciált fejlesztése a játéktevékenységeken keresztül.
- Különböző, fokozatosan nehezítő, összetett játékok megismertetése, megtanítása, megszerettetése.

Cél:

Napirendünkben legyen a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő-, élményt adó tevékenység.

Játék közben fejlődik személyisége, érzelmi élete, értelmi képességei, akarati tulajdonságai, társas kapcsolatai, erkölcsi magatartása.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Kiemelt szerepet kap a szabad játék érvényesülése. A gyermeki

játéktevékenységben rejlő nevelési lehetőségek csak a megfelelő feltételek biztosításával aknázhatók ki.

7.1.1. A jó játék feltételei

A gyermek és óvodapedagógus közötti bizalom az érzelmi biztonság, a megalapozott következetes, egymásra tekintettel lévő szokás- és szabályrendszer kialakítása alapvető feltétele a vidám, nyugodt, aktivitásra készítő légkör kialakulásának. Ez a légkör biztosítja, hogy a gyermekek bátran mernek játékot kezdeményezni, képesek játékukban elmélyülni.

Megfelelő hely:

Fontos, hogy a gyermekek otthonosan, szabadon mozoghassanak játék közben a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A csoportszobák berendezése lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek állandó és ideiglenes kuckókat találjanak, ahol egyedül vagy barátaikkal játszhatnak.

A gyerekeknek lehetőségük van arra, hogy a játékhoz szükséges helyet önállóan alakítsák ki. Ehhez rendelkezésükre állnak mozgatható bútorok, takarók, párnák.

Elegendő idő:

Ahhoz, hogy a játék örömszerző, élményt nyújtó, fejlesztő legyen, a napirendben kellő időkeretet kell rá biztosítani. A játék az egész nap folyamatát végigkísérni. Biztosítjuk, hogy igény szerint több napon keresztül is játszassák ugyanazt, és kedvük szerint más tevékenységgel is foglalkozhassanak. A játék befejezésére igyekszünk elég időt adni.

Eszközök:

A játékok kiválasztása felelősség, hiszen egyrészt motiválja, gazdagítja a gyermek elképzeléseit, másrészt segíti elgondolása megvalósítását. A játékeszközök legyenek esztétikusak, jó minőségűek, könnyen kezelhetőek, fejleszt hatásúak, a gyermekek méretéhez igazodók.

A játékeszközök a gyermekek számára könnyen megközelíthető, elérhető helyen vannak. A gyermekek a különböző játékszereket eredeti funkciójuktól eltérően ötletesen alkalmazhatják. Fontos, hogy vigyázzanak az eszközökre.

Élményszerzés:

Az évszakok, jeles napok, ünnepek, családi élmények, óvodai programok, közösen szerzett élmények, bogarak, mesefigurák stb. jó alapot adhatnak a játék kidolgozásához. A játék kiteljesedését segíti, ha zenei vagy vizuális tevékenység, irodalmi élmény, mozgás vagy matematikai felfedezés társul hozzá. A környező valóság megismerése is játék közben valósul meg. Fontos, hogy gondoljuk át a játéktervezés során:

- Milyen természeti jelenség vagy történés a legjellemzőbb az adott időszakra?
- Mivel mit lehet játszani?
- Mit gyűjtünk? Miből mit lehet készíteni?
- Milyen eszközökre lehet szükség, hogy a játék még érdekesebb legyen?

7.1.2. Játékformák

Gyakorlójáték

A gyermek játékszernek, eszköznek, saját magának meghatározott mozgását ismétli, gyakorolja. A kitartó, napokon át folyó gyakorlás során a mozgás változik, tökéletesedik, fejlődik és finomodik mozgáskészsége, fejlődnek érzékszervei, ismereteket szerez az anyagok tulajdonságáról. A gyakorlójáték közben bontakozik ki a szerepjáték.

Szimbolikus szerepjátékok

A gyermekek ebben a játékban önálló kezdeményezéssel az őket körülvevő világból szerzett benyomásaikat, élményeiket képezik le. Eljátszhatják örömeiket, vágyaikat, félelmeiket, haragjukat, a valóság számukra lényeges elemeit. Fejlődik képzelőerejük, akaratuk, találékonyságuk, közösségi magatartásuk, alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok.

Szabályjátékok

Ezek a játékok előre meghatározott szabályok szerint folynak. Tartalmuk szerint lehetnek mozgásfejlesztő (pl. fogócska, bújócska, labdajáték) és értelmi képességeket fejlesztő játékok (pl. memória, kirakó, logikai).

A szabályjátékok esetében az örömforrást maga a szabály betartása jelenti. A szabálytudat kialakulása közben fejlődik a figyelem, emlékezet, önfegyelmezés, a szabálybevetés megtanulása, a saját lehetőségeik megtapasztalása. A reális énkép kialakításához az esetleges sikerek és kudarcok megélése és feldolgozására is nagy szükség van.

Építő- és konstruáló játékok

Az „én alkottam”, „mi csináltuk” élménye, a létrehozás öröme kerül előtérbe.

Kisebb gyermekeknél a gyakorlójáték fejlettebb formájaként jelentkezik, nagyobbak már tudatosan konstruálnak.

Csoportszobáinkban változatos játékeszközökkel ösztönözzük a gyermekeket egyszerűbb vagy bonyolultabb építmények létrehozására (pl. legó, fa- és műanyag építőeszközök, java, pötyi stb.)

Bábozás, dramatizálás

A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében. A bábok mögé bújva igazán lehetőség van az önmegvalósításra. A játék közben élmények, tapasztalatok elevenednek meg.

Ennek hatására fejlődik emlékezete, a kitalált történetekkel pedig fantáziája. A közös bábozás hat a társas kapcsolatok alakulására is.

Sikerkritérium

- A gyermekek képesek több napon keresztül egyazon játéktémában együtt játszani.
- Társas viselkedésükben megjelennek az elfogadott viselkedési normák.
- Igényükké válik a társakkal való együttműködés.
- Képesek a játékok szabályait és normáit betartani.
- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, melyeket élményeik alapján reprodukálnak. A szerepek elosztását, az eszközök kiválasztását is önállóan tudják elvégezni.
- Szívesen báboznak, dramatizálnak.

7.2. Mesélés és verselés

Óvodai nevelésünk másik fontos alappillére a játék mellett a mese.

Az érzelmi biztonság megadásának, az anyanyelvi nevelésnek fontos eszköze. Segít az elfogadásban, önbizalom erősítő megoldásokat nyújt. Segítségével a gyermekek anyanyelvi kompetenciájának fejlesztése is megvalósul. A játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermekek érzelmi biztonságához. A gyermek nyelvén leginkább a mese szólal meg: a világról alkotott képüket megjelenítve a legalkalmasabb közvetítőeszköz a világ megismerésére, feltárja az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait és a megfelelő viselkedési formákat. A mesék utat mutatnak a gyermeknek, hogy hogyan fedezze fel önmagát, kiválóan alkalmas az óvodás korú gyermek szemléletmódjának és világgépének alakítására. A mese ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a képzelőerőt.

Nyelvtanilag helyes, tiszta beszéddel, kiejtéssel, megfelelő artikulációval adjuk elő az irodalmi alkotásokat, mely által fejlődik a gyermek szabad önkifejezése, bővül szókinccse. A mesék és versek önmagának kiválasztásánál a csoport életkori összetételét tartjuk szem előtt. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi- népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi- a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A versek a hangzás és hangulat alapján érinti meg a gyermekeket.

Mondóka, dramatikus, szöveges gyermekjáték minden nap előkerül. A népköltészet verses anyaga eleve mozgásos játék is.

Párban, kisebb csoportokban, közösen, a játékörm kedvéért számtalan önkéntes ismétléssel jegyzi meg a gyermekek.

Szinte minden játékra indító képzetkörhöz találunk a hangulatot felfokozó, ötleteket adó költői alkotásokat.

A vers játék a nyelvvel, az érdekesen, szépen hangzó beszéddel, mondani kell és nem tanítani.

Cél:

- A magyar nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése. A helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel az önkifejezés megalapozása.
- A gyermekek anyanyelvi kultúrájának, ízlésének fejlesztése népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek közvetítésével.
- A népi kultúra átörökítése, az interkulturális nevelés biztosítása mellett.
- A verselés, mesélés adjon alkalmat „belső képek” kialakításával az érzelmek feldolgozására, a feszültségek oldására.
- A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek alakítása, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének elősegítése.
- A versek hangzása, a rímek játékossága, a mesék feldolgozása adjon a gyermekeknek irodalmi művészeti élményt.
- SNI, BTM, HH, HHH, különböző szociálkulturális környezetből érkező gyermekek beszédfejlesztése a különböző fejlődési szakaszokban, kommunikációs helyzetekben.

Feladat:

- Nyugodt, kényelmes érzelmi biztonságot nyújtó körülmények megteremtése az irodalmi művek befogadására.
- Változatos irodalmi élmények közvetítése. elsősorban a magyar népmesék megismertetésével, bővítve a világirodalom műveivel.
- A gyermekek beszédkedvének felkeltése, nyelvi képességeik fejlesztése az irodalmi eszközeivel.
- A mese- és versmondás, bábozás és dramatizálás szokásainak, szertartásainak kialakítása.
- Bábozás a gyermekeknek, közös bábszínházi élmények szerzése.
- Az óvodapedagógusi előadásmód tükrözze anyanyelvünk hangzásvilágát, ritmusát, dallamát. A metakommunikációs eszközök alkalmazása legyen érzékletes, de ugyanakkor természetes, a mese képei világának megjelenítését szolgálja.

- Ölbeli játékok, versek gyakori ismételtetése egyénileg és mikrocsoportban.
- SNI gyermek szívesen hallgatja a mesét, önmagához képest fejlődik verbális és nonverbális kommunikációja.
- Esztétikus és változatos eszközök biztosítása, hogy a gyermekek irodalmi, élményeiket megjeleníthessék.
- Hagyományápolás, ünnepek színesítése, meghitté tétele irodalmi alkotások által.
- A szülők figyelmének felhívása az élőlírávas mese fontosságára. Segítségnyújtás a szülőknek az igényes gyermekirodalom kiválasztásához.
- Könyvek szeretetére, megóvására nevelés.

Sikerkritérium:

- A gyermekek szívesen és örömmel ismételtetik a verseket, ritmusokat, mondókákat.
- Szívesen hallgatnak mesét, kéri a mese ismétlését.
- Önálló verselésre, mesemondásra vállalkoznak.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások, szertartások.
- Össze tudják fűzni a folytatásos mesék szálait.
- Beszélnek az elhangzottakról, megjegyzik az érdekes mese- és szófordulatokat.
- Szókincsük, kifejezőmódjuk gazdagodik az irodalmi élmények hatására.
- Vannak kedvenc mesehőseik, a velük történetek megjelennek játékaikban (bábozásban, dramatizálásban, szerepjátékban).
- Óvják, szeretik a könyveket.

7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai zenei nevelés alapvető irányelve, hogy igényes és értékes zenét halljanak a gyermekek, amely a magyar néphagyományokból táplálkozik. Ezért kapnak elsőbbséget a magyar gyermekjátékdalok, mondókák és népdalok.

Az énekes gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. A hallás - és ritmusfejlesztő mozzanatokat a játékdalok magukban hordozzák.

Az élő zene, az éneklés természetesen ösztönöz a tiszta, csengő hangképzésre, az egyenletességre, a tempó, a hangmagasság változásaira. Fejleszti zenei hallásukat, zenei emlékezetüket, játékos zenei alkotókedvüket.

A természet rendje, az évszakok változásai, az ezzel kapcsolatos mindennapi hagyományok, a jeles napok és ünnepek adják keretét nevelő munkáknak.

A zenehallgatási célú éneklés a meséhez hasonlóan csendet kíván, hogy hangulatot teremthessen, érzelmeket kelthessen.

„Anyanyelve csak egy lehet az embernek, zeneileg is.” (Kodály Zoltán)

Cél:

- A gyermek zenei anyanyelveknek, zene iránti érdeklődésének, zenei ízlésének megalapozása.
- A zenei tevékenységet segítő mozgáskultúra, a mozgásanyanyelv megalapozása
- Zenepedagógiai módszerek, ritmikus mozgás, tánc, ének nevelő hatásának érvényesítése,
- Az éneklés, zenélés a mindennapi tevékenységeket váljon a mindennapok részévé, a felnőtt minta spontán utánzásával,
- Az SNI, BTM, HH, HHH, migráns gyermekek komplex, egyéni ütemű személyiségfejlesztése a dallam, ritmus, mozgás és beszéd összekapcsolásával.

Feladat:

- Az éneklés, zenélés megszerettetése.
- Az adott csoport képességszintjének megfelelő zenei anyag kiválasztása, a hozzá kapcsolódó fejlesztő határok megtervezése.
- Ünnepekhez, jeles napokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése.
- Zenei képességek, ritmusérzék, éneklési készség, szabad improvizáció, mozgás, zenei ízlés, kreatív zenei kedv fejlesztése.
- Sok ölbeli, népi gyermekdal éneklése.
- Mozgáskoordináció tökéletesítése játékfűzések és egyszerű táncos elemek összekapcsolásával.
- Játékfűzések összeállításának alapelvei:
 - a fűzés a gyermekek által ismert és kedvelt játékokat tartalmazzon
 - a játékok különböző típusúak legyenek,
 - a játékok eredeti játszasmódján a lehető legkevesebbet változtassunk.

Sikerkritérium:

- A gyermekek örömmel, önként, szívesen játszanak dalos játékokat, bátran énekelnek egyedül is.

- A gyermekek zenei képességfejlődése egyéni sajátosságainak megfelelően fejlődik.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Dallammotívum alapján felismerik a dalokat, megkülönböztetik a zenei hangokat más zörej hangoktól.
- Felismerik néhány hangszer hangját, használnak ritmushangszert.
- Érzik és alkalmazzák az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát.
- Tudnak egyszerű tánclépéseket, ismernek néhány térforma alakítási lehetőséget.
- Töreksenek a tiszta éneklésre, képesek hat hangterjedelmű dalok előadására.
- Szívesen hallgatnak zenét.

7.4. *Rajz, festés, mintázás, kézi munka*

A művészeti eszközök és technikák, továbbá a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. a gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Fontosnak tartjuk, hogy a csoportszobában egy rajzolós sarkot is kialakítsunk. Ezzel a zavartalan mintázás, rajzolás, kézimunka jellegű tevékenységek lehetőségét szeretnénk megteremteni. Itt minden szükséges eszköz egymáshoz közel, a gyermekek számára könnyen elérhető helyen van. Eszköztárunkba minél változatosabb tárgyakat szerzünk be (gyurma, zsírkréta, termések, anyagok, fonalak, színes lapok, filctoll, barkácseszközök). Amit készítenek, a játék kelléke vagy az óvodaépület díszé lesz.

A vizuális nevelés sokszínű, összetett nevelési terület, ami magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést képalakítást, a kézimunka különböző fajtáit, a műalkotásokkal való ismerkedést, a környezetalakítást.

Fontosnak tartjuk, hogy kifejezhessék önmagukat. A belső képek gazdagítása a gyermeki alkotás alapja. Lehetővé tesszük, hogy bármikor rendelkezésünkre álljanak a szükséges anyagok és eszközök.

Játék közben új és újabb ötletekkel tovább gazdagodik a technikájuk, fokozódik érdeklődésük a színe, anyagok.

Cél

- A gyermek képzeletének kibontakoztatása, élmény- és fantáziavilágának szabad önkifejezése.

- Ábrázolókézség, kezűgyesség fejlesztése, a helyes ceruzafogás kialakítása, a gyermekek, egymás munkája iránt.
- A gyermekek tér, forma, szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti igényességük kialakítása.

Feladat

- Az ábrázoló tevékenység feltételeinek megteremtése (hely, eszköz, idő).
- Az egyéni fejlettség figyelembe vétele, differenciált fejlesztés, tolerancia, empátia érvényesítése.
- Különböző anyagok és technikai eljárások bemutatása, elsajátíttatása.
- Az eszközök használatának megismertetése, alkalmazásuk során betartandó szabályok közvetítése.
- Párhuzamosan belső képének, fantáziájának, képzeletének gazdagítása a mese, vers, ének eszközeivel, élménynyújtással.
- A gyermek minél többféle természetes anyaggal való megismertetése.
- Meg kell ismertetni a gyermekekkel a népi kismesterségeket.
- Kézmozgásuk finomítása, grafomotoros képességek fejlesztése.
- A környezet esztétikájával, művészi értékek bemutatásával ízlésformálás.
- Vizuális tapasztalatokat nyújtunk, egyéni és életkori sajátosságoknak megfelelően.

Sikerkritérium

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, érzésvilágukat.
- A gyermekek önállóan tudnak választani a megismert és elsajátított technikák közül.
- Ismerik és helyesen alkalmazzák a különböző eszközeiket (ceruzafogás, ecsetkezelés, olló, ragasztó stb.).
- Fejlődik képi, plasztikai és térbeli komponáló képességük, gazdagodik fantáziaviláguk.
- Képesek felismerhető testrészekkel embert ábrázolni.
- Örülnek egyéni és közös kompozícióknak, vonalvezetésük balról jobbra halad. Kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre precízebb, apróbb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését.
- Önállóan és csoportosan készítenek játékokat, kellékeket, ajándékokat és dekorációkat.

- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megismerik a népi, díszítő művészet alapjait, elemeit.

7.5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztatás és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – az együttműködés, problémamegoldó gondolkodás, kommunikáció, önkontroll, pozitív énkép, szabálykövető társas magatartás – érzelemszabályozás – fejlődése.

A mozgásnak fontos szerepe van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában.

A mozgásos játékok a természetes mozgásokból építkeznek. Az ugrás, ugrándozás, járás, futás, bújás, labdával való ügyeskedés, az állatok és mesealakok mozgásának utánzása sok olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonsági erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlás.

Cél:

- Egészségpedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése derűs, vidám, mozgásra ösztönző környezet megteremtésével.
- A mozgásszint fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése gyakorlási lehetőségek biztosításával.
- Az egészséges életvitel, az egészséges életmódhoz szükséges készségek, jártasságok alapozása, erősítése és a mozgáskultúra iránti érdeklődés felkeltése.

- A mozgásos játékok segítségével a gyermekek egyéni szükségleteinek, természetes mozgásának (járás, futás, ugrás, függés, támasz, dobás, egyensúlyozás) és testi képességeinek (erő, állóképesség, gyorsaság, ügyesség) fejlesztése

Feladat

- Mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása, beépítése a mindennapi életbe, az egyéni- és életkori sajátosságok figyelembevételével.
- A spontán- és irányított mozgáshoz biztonságos környezet, hely, idő, eszközök biztosítása a nap folyamán a tornaszobában, csoportszobában és az udvaron is.
- A szem – kéz, - láb koordinációjának fejlesztése.
- A gyermekek egyéni képességeihez mérten az alapmozgások kialakítása, korrigálása, fejlesztése. Megfelelő értékelés pozitív megerősítéssel.
- Szociális képességek fejlesztése, az együttműködés és kooperáció kialakítása.
- Prevenációs feladatok megvalósításra mozgással.
- Törekedni kell a gyermekek számára a kooperatív játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Sikerkritérium

- A gyermekek szeretnek mozogni, a mozgásos játékokban kitartóak.
- Ismerik az irányokat, a térben jól tájékozódnak.
- A szabályokat betartják a különböző versenyjátékokban.
- Képesek sor- és köralkotásra.
- Tudnak ütemtartással járni, szeretnek futni, szökdelni, kisebb akadályokat átugrani.
- Tudnak labdát gurítani, dobni, megfogni, gurítani, célózni, pattogatni, vezetni.
- Összerendezett mozgásuk kialakul, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik.
- A gyermekek képesek alkalmazkodni, a társaira figyelni. Van önuralma, toleráns, segítőkész.
- Egészséges versenyszellemmel képesek küzdeni.

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezet megismerésének célja, hogy a gyermekek minél több ismeretet, tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő világból.

A gyermek, miközben felfedezi a környezetét, olyan közvetlen, személyes tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetében való, életkorának megfelelő eligazodáshoz,

tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A matematikai fogalmakkal való ismerkedés, tapasztalatszerzés – számlálgatás, mérickskélés, a tér alakítása, az irányok megnevezése, hasonlítások, összegyűjtése és szétválasztás, párosítás, időbeliség felfedezése, megnevezése – játék közben olyan természetes, mint a mondókázás, dúdolgatás.

Természetes, hogy az óvodapedagógus folyamatosan használja a nap folyamán a térbeli, mennyiségi és formai vonatkozásokat.

Sálakkal, fonalgombolyagokkal mérünk, hasonlítunk. Megmérjük, mekkorát nőttek a gyerekek, megszámoljuk mennyi tányért, kanalat tegyünk az asztalra és ugyanannyi poharat.

Hajtogatáskor megfigyeljük a szimmetrikus formákat, öltözködéskor magunkon tapasztalhatjuk ugyanezt.

Cél

- Élethelyzetek során, tevékenységekben, játékszituációkon keresztül, élmények biztosításával a szűkebb és tágabb környezettel való pozitív kapcsolat kialakítása.
- A környezet megismerése közben a gyermekek matematikai tapasztalatainak elősegítése, a mindennapi életben szerzett ismeretek tudatos rendezése.
- A környezettudatos magatartás kialakítása.
- Segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.
- Ismerjenek meg matematikai fogalmakat, fejlődjön logikus gondolkodásuk.

Feladat

- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése.
- A gyermekek számára érthető és átélhető formában környezetük felfedeztetése és megszerettetése.
- Tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztés.
- Spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzés nyújtásához szükséges alkalom, idő, hely és eszköz biztosítása.
- Segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzünk hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- Logikus gondolkodás megalapozása, fejlesztése.

- A gyermekek környezetének mennyiségi- formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása, alkalmazása játékos formában.

Sikerkritérium

- Tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodája nevét.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat.
- Ismerik környezetük növényeit, állatait, gyűjtőfogalmakat használják, Ismerik a növény- és állatgondozás egyszerűbb feladatait.
- Ismerik az elemi közlekedési szabályokat, ismerik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Az alapvető mértani formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Ismerik és helyesen használják az irányokat, névutókat, helyesen értelmezik feladatvégzésük során.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Azonosságokat, különbözőségeket képesek felismerni és megfogalmazni.
- Alakul ítélőképességük, fejlődik mennyiség szemléletük.

7.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a munka és munka jellegű játékos tevékenység. A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat. Nevelő értéke felbecsülhetetlen (önállóság, segítőkészség, felelősség, céltudatosság, kitartás stb.).

Cél:

- Ismerjék és tapasztalják meg a munka eredményének örömét.
- Örömmel és szívesen végezzék ezt az aktív tevékenységet.
- Jussanak el saját és mások munkájának elismeréséig, megbecsüléséig.

Feladat

- Tudatos pedagógiai tervezéssel megfelelő időt, helyet, eszközt biztosítson a gyermeki munkavégzéshez.
- Mutassa meg az eszközök használatát.

- Tartsa szem előtt a fokozatosságot a sikerélmény érdekében.
- Vegye figyelembe a munkavégzés során az egyéni és az életkori sajátosságokat.
- Konkrét, reális, azaz a gyermek saját magához mérten fejlesztő értékeléssel és ellenőrzéssel segítse elő a munkatevékenység elvégzését.
- Segítse elő, hogy a gyermeknek örömet jelentsen a munka.

Fajtai:

Önkiszolgáló munka, naposi munka, kerti munka, teremrendezés.

Sikerkritérium

- A gyermekek részt vesznek a kerti munkában, növénygondozásban.
- Az étkező asztalt esztétikusan terítik meg.
- Aktívan vesznek részt a teremrendezésben, ágyazásban.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzik feladatukat.
- A munkavégzéshez használt eszközöket önállóan használják.
- A gyerekek a munka során képesek együttműködni.
- Örülnek, ha feladataikat teljesíthetik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére.
- Segítenek a kisebbeknek, rászoruló társaiknak.
- Szeretnek meglepetést készíteni a társuknak, szüleiknek, az őket körülvevő felnőtteknek.(pl. születésnap ajándék).

7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Nem szűkül le ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó helyzetekben (véletlenszerűen adódó, ill. tudatosan tervezett), az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, kirándulásokon valósul meg. A hetirendben rögzített tevékenységformák jelentik a túlsúlyt az adott napi komplex tanulási folyamatban.

Cél

- Az óvodás gyermek készségeinek, képességeinek fejlesztése, tapasztalataik bővítése, rendezése.
- A gyermekek felkészítése a megszerzett ismeretek alkalmazására, felhasználására. Kompetenciák alakítása.

- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, tanulni vágyás megalapozása.

Feladat

- Tanulást támogató környezet megteremtése, építve a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Olyan helyzetek teremtése, melyben a gyermek cselekvően aktívvá, kreatívvá válhatnak.
- Több érzékszervvel, változatos módon történő megtapasztalás lehetőségeinek biztosítása, rendszerezése.
- Interaktív tanulási- tanítási módszerek segítségével, az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével a gyermekek teljes személyiségének fejlesztése.
- Érzelmi- akarati tulajdonságaik erősítésével feladattudatuk, feladattartásuk alakítása.

Óvodás korban a tanulás és a játék nem különíthető el egymástól.

Egyetértünk az „Óvodai *nevelés játékkal, mesével*” című program megalkotóival, mely szerint az óvodás korú gyermek **NEM TUD NEM TANULNI!**

A veleszületett kíváncsisága a játékban folyamatosan jelen van. Abban legnyitottabb és legbefogadóbb. Tapasztalatokat szerez, figyel, utánoz, ami a teljes személyiségfejlődését támogatja.

A spontán játék mellett beléphet az általunk kezdeményezett, irányított játék, amely intenzíven magán viseli a tanulás jegyeit. A játékban tehát az óvodás gyermek alapvetően tanul, elsősorban önmagát, önmagán keresztül a környező világot.

A „tanulás” során megszerzett ismeret nagy része csak később kerül felszínre.

Sikerkritérium

- A gyermekek érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei és azok összefüggései iránt.
- Az egyszerű feladatokat megértik.
- Szándékos figyelmük időtartama életkoruknak megfelelő.
- Élvezik a tapasztalatszerző tevékenységeket, él bennük a tudás iránti vágy.
- Képesek a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Munkatempójuk, feladattartásuk életkoruknak megfelelő.
- SNI gyermekek állapotuknak és képességeiknek megfelelően megértik és elvégzik az egyszerű feladatokat.
- A tehetséges gyermek megtalálja kiemelkedő képességének megfelelő tevékenységet.
- Nyitottak az őket körülvevő világra, kíváncsiságuk belső motivációvá alakul.
- Kialakulnak az iskolába lépéshez szükséges készségeik, képességeik.

8 SZERVEZETI FORMA és IDŐKERETEK

Az „Óvodai nevelés játékkal, mesével” c. program kétféle szervezeti formában és időbeosztással valósítható meg. Figyelünk arra, hogy a településünk adta lehetőségeket a tervezés és megvalósítás során kiaknázzuk.

„A” változat- Játék és mese folyamatos időben

A gyermekek spontán játékára építve játéktémákat tervezünk, figyelembe véve a nevelési területekhez kapcsolódó lehetőségeket. Ebben az esetben utólag jegyezzük le a gyermekek spontán megjelenő ismereteit, ötleteit és az erre épülő óvodapedagógusi és gyermeki megnyilvánulásokat.

„B” változat- Játék és mese tíznapos időszakban

Ebben a változatban is a gyermekek által szabadon kezdeményezett és folytatott spontán játék az alap. 10 napos ciklusokban tervezünk öt tevékenységi formát, de többször megtörténhet, hogy eredeti elképzeléseinket a gyermekek érdeklődésének függvényében módosítjuk.

Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységbe a gyermekek bármikor bármennyi időre bekapcsolódhatnak.

Egy napra egyféle tevékenységben gondolkodik az óvodapedagógus. Lehetőséget kínál arra, hogy egy-egy dologba mélyebben belemerüljünk, a gyermeki kérdéseket tisztázzuk, ötleteinket kijátsszuk.

A gyermekkel való játék során van mód az egyéni tempóhoz való alkalmazkodásra, személyes bánásmódra, mikrocsoportos ill egyéni foglalkoztatásra és a helyzet igényelte ismeretek feldolgozására, alkalmazására.

Ebben a változatban a következő tevékenységi területekre építjük az óvodapedagógus kezdeményezte játékot:

- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, mintázás, kézi munka
- mozgás
- a külső világ tevékeny megismerése.

A kétféle játék párhuzamosan és folyamatosan, egymásba kapcsolódva és szétválva rugalmasan zajlik az egész nap folyamán. Ezért folyamatos a napirend is. Az óvodai élet ésszerű tagolása elsősorban a gyerekek biológiai szükségleteihez igazodik. Ezeket a napirend szerinti játékszünetekben elégítjük ki.

Rugalmasságot jelent az is, hogy nem szigorúan egy-két napot vesz igénybe egy játék, hanem jóval tovább tarthat, amint a később leírt családjáték esetében is történt. Ilyenkor az óvónő a napi tevékenységre jellemző módon illeszkedik a folyamatba, tehát énekel vagy barkácsol, verset, mondókát mond, megmutat valami érdekes jelenséget. A mennyiségek, tér és forma, a viszonyítások a játék közben természetes módon előkerülnek, és a velük kapcsolatos kérdések is természetes módon választ kapnak.

A kisgyermek egyik legkedvesebb játéka a mozgás. A futó-, fogójátékok, szerepvállaló vagy utánzó játékok, ősi és népi hagyományaink felelevenítése mellett a testi egészséget, edzést is szolgálják.

Mesehallgatásra mindennap sor kerül: a részletes programban leírtakon kívül a délutáni pihenés alatti időben is. Ilyenkor többnyire hosszabb meséket vagy folytatásos történetek mondunk, így segítjük a nagyobbak számára a nyugodt pihenést és az elalvást. A kicsik az óvónő kellemes, mesemondó, halk hangja következtében hamar elalszanak.

A sok szétszórt, egyéni, páros, és kiscsoportos játék mellett rendszeresen szükséges az „összeülés”, az együttlét is. Jó beszélgetni, élményeket elmondani és meghallgatni vagy egyszerűen csak egymás mellett lenni, a másikat mellettünk érezni. Gyakori, hogy az álmos reggeleken gyerekek maguktól az óvó néni mellé telepednek, mintegy vágyódva az otthoni meleg, meghitt hangulatra. Ilyenkor a napok ezzel az összebújással, halk beszélgetéssel, tervezgetéssel indulnak. Máskor mesehallgatás vagy mozgásos játék utáni időszakban kerül sor a közös együttlétre. Az óvónő nem „okít” vagy magyaráz, hanem a szó szoros értelmében véve egy a többi beszélgető között. Fontos a rugalmasság és a spontaneitás, az „itt és most” – helyzetek, az óvónő fejében és lelkében lévő tudás.

A játékok, dalok, mondókák, versek kiválogatása az időszakok megkezdése előtt szükséges. A válogatás alapja az adott időszak vagy a gyerekek lelkiállapota, hangulata.

Az utólagos feljegyzésekkel, a napi történések átgondolásával követhetjük a gyermekek életét és fejlődését, tudatosíthatjuk egyéni sajátosságaikat. Többször megtörténhet, hogy eredeti elképzeléseinket módosítjuk.

Az elfoglaltságok konkrét tartalma, sorrendje, szervezeti formája csoportonként az óvodapedagógusok módszertani szabadságának körébe tartozik. Nevelési stílusban, az elvárható fejlettségi mutatókban, a viselkedés néhány fontos szabályában és a közös napirendi pontokban kell elvárandó az egységesség.

9 A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek egyrészt belső érése folytán, másrészt külső ráhatások (családi és óvodai nevelés), ingerek eredményeként az óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges testi, lelki fejlettséget, szociális érettséget.

Belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból majd az iskolában iskolássá érik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az óvodapedagógusok a gyermeki fejlődés nyomon követését óvodába lépéstől az iskolakezdésig helyi dokumentumban rögzítik.

Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség meglétét a szülőkkel konzultálva állapítjuk meg. Azoknál a gyermekeknél, akiknél bármely téren lemaradás tapasztalható, a megfelelő szakember vizsgálatára és véleményére alapozunk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek iskolaérettségét az illetékes szakértői bizottságok állapítják meg.

Iskolaérettnek tekinthetjük azt a gyermeket, aki:

- eljut az első alakváltozáshoz, arányosan fejlett,
- megkezdődik a fogváltása,
- mozgása összerendezettebb, harmonikus,
- mozgását, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan képes irányítani,
- nyitott, érdeklődő, kíváncsi,
- a tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek (emlékezet, észlelés, érzékelés, szándékos bevézés, felidézés, figyelem, gondolkodás),
- érthetően, folyamatosan kommunikál, végighallgatja és megérti mások beszédét,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, betartja azokat,
- feladattudata kialakulóban van,
- érdeklődéssel várja az iskolakezdést.

10 A GYERMEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Célkitűzésünk

A gyermek aktuális fejlettségéből kiindulva, egyéni fejlődési ütemét figyelembe véve, az egyenlő hozzáférést biztosítva, a társas-szociális környezetből érkező hatásokra építve tudatosan nevelünk.

Programunk egyik alappillére, hogy vegyes életkorú csoportokat szervezünk. Ebben a csoportszervezési formában akadálymentesebb az integráció. *A differenciálás alapelve a vegyes csoport irányításának, melynek lényeges eleme a képességek szerinti szintek tervezése.*

Célunk, hogy a gyermek érje el önmagához képest a készségeinek és képességeinek megfelelő lehető legmagasabb fejlettségi szintet, ami hozzájárul a sikeres iskolakezdéshez.

Óvodánkra jellemző, hogy:

- Változó szociális háttérrel érkeznek a gyermekek, a gyermekvédelmi munka is szerteágazó.
- Községünkben nagy a fluktuáció, az ország különböző részeiből és Romániából költöznek ide a családok, eltérő társadalmi és gazdasági háttérrel.
- Az utóbbi időben növekedett a gyermeküket egyedül nevelő szülők aránya, sokszor a megélhetési gondok mellett nevelési problémákkal is küzdenek.

Preventív gyermekvédelem, segítő nevelés

- Előtérbe helyezzük az óvoda dolgozói és a szülők közötti jó kapcsolat, együttműködés kialakítását (bizalmas, meghitt, segítőkész).
- Fontosnak tartjuk a helyes viselkedési és együttélési szokásrendszert kialakításuk a gyermekekben, a hiányzó ismereteiket pótoljuk.
- A személyiséglapon, nevelési terveinkben rögzítjük a feladatainkat.
- Fejlesztő nevelésünkben az intézményünkben dolgozó segítő fejlesztőkkel aktívan együttműködünk.

*A törvény a **kiemelt figyelmet igénylő** gyermekeket két nagy csoportba osztja:*

- *hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű,*
- *illetve a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre.*

A **különleges bánásmód** egy speciális szükséglet, ami lehet átmeneti vagy állandó, okai pedig lehetnek biológiai, pszichológiai vagy szociális jellegűek.

A különleges bánásmódú gyermekek körébe három csoport tartozik:

- *a sajátos nevelési igényű,*

- *a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő,*
- *valamint a kiemelten tehetséges gyermekek.*

Az N.k.t. rendelkezései szerint **sajátos nevelési igényű** gyermek, tanuló: „*az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd*”.

Az óvoda alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

11 A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

11.1. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

A tanulási nehézséggel küzdő gyermek felismerése

- lassú, motiválatlan, (családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- figyelemzavar,
- súlyosabb beszédhiba.

Magatartási, beilleszkedési zavaros gyermek felismerése

Visszahúzó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzó stb.), ellenséges (agresszív, kötekedő, támadó) és túlmozgékony viselkedésű gyermekek.

Feladat:

- Fontos esetükben a következetesség, egyéni feladatokkal való megbízás, pozitívumok kiemelése, megerősítése. Mindez segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.
- Csoportos és páros munka, differenciált egyéni munka, drámapedagógiai módszerek alkalmazása.

11.2. Kivételes képességű, tehetséges gyermek

- művészi tehetség (zenei- és rajzkészség)
- pszichomotoros tehetség (testi ügyesség, kézügyesség)
- szociális tehetség (irányító, szervező, empátikus, kommunikáció képességek)
- intellektuális tehetség (tudományterületeken kimagasló: matematikai, nyelvi, stb.)

Tehetségígéretes gyermekek felismerése, nevelése, fejlesztése

Fontos a tehetség felismerése, azonosítása. Ehhez ismernünk kell azokat a jeleket, melyek halmozott előfordulása tehetségígéretet feltételez:

- a kivételes tehetségre jellemző tulajdonságok: állandó önelégedetlenség, megszállottság, tökéletességre törekvés, bizonyos feladatokban.
- teljesítményei nem mindig jók az általa nem motivált területen. Fejlődésük nem egyenletes, mennek a maguk útján.

Feladat

- differenciált feladatadással egyéni, páros foglalkoztatási formában az egyéni képességek fejlesztése,
- a kiemelkedő képességű gyermekek számára egyéni fejlesztési terv készítése, erősségek megtámogatása,
- pozitív értékeléssel sikerélmény biztosítása.

Sikerkritérium

- A gyermek megtalálja kiemelkedő képességeket megfelelő tevékenységet.
- A gyermek igényli kiemelkedő képességének fejlesztését. örömet lel tevékenységekben, belső motivációja a fejlődés!

11.3. SNI gyermek ellátásának elvei

Az SNI gyermekek fejlesztésének alapjául az illetékes Szakértői Bizottság, illetve a Nevelési Tanácsadó szakvéleménye szolgál. A köznevelési törvény megfogalmazza, hogy az SNI gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön. Az integrálási folyamat során a fejlesztést adekvált módszerek és eszközök alkalmazásával segíthetjük, de legmeghatározóbb a pedagógus személyisége, személye, szakmai hozzáértése. A gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni, miben, mitől, mennyire fejlődött.

A sajátos nevelési igényű gyermekek tekintetében a fejlesztés fő irányvonala a szakértői bizottság által meghatározott fejlesztendő területekre történő orientálás. A munkánkat segítő szakemberekkel történő konzultáció elengedhetetlen feltétele az egyéni- és csoportban történő hatékony fejlesztésnek.

Cél

- Harmonikus, nyugodt, biztonságot nyújtó légkör biztosítása során természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése.

Feladatok és elvárások

- A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után lehet elkezdni.
- Ha volt korai fejlesztés, arra kell építeni.
- Biztosítanunk kell a fejlesztés folyamatosságát, rendszerességét, kiszámíthatóságát.
- Elengedhetetlen az óvodapedagógus türelmes, nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó személyisége.
- A nap folyamán mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- Fontos a kellő idő / időtöbblet biztosítása számára.
- A fejlesztés során óvodapedagógus és a szakemberek rendszeres, gyermekkel kapcsolatos tapasztalatcseréjére van szükség.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, a speciális módszer és eszközrendszert a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek alapján határozzuk meg.

11.4. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fejlesztése, fejlődésének segítése

Az óvoda nagymértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek esélyei egyenlők legyenek a kortársaikéval. A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol – az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudunk fejleszteni. Kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg. Az együttműködés során az óvodapedagógusoknak és a fejlesztő pedagógusnak – helyzetüknél és képzettségüknél fogva – kiemelt szerepük és felelősségük van. Gyermekeink szociokulturális háttere színes képet mutat.

Cél: a HH és HHH gyermekek felzárkóztatása, a hátrányok csökkentése.

Feladatok:

- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek azonosítása a jogszabálynak megfelelően.

- Az integráció megvalósításához a csoportszervezés során a megfelelő arányok betartása.
- A hátrányok csökkentésére törekvés, az egyenlő hozzáférés biztosítása. (eszközök, lehetőségek, tevékenységek)
- Minél több közösen megélt élmény biztosítása – kulturális, kirándulás.
- Családokkal való jó együttműködésre törekvés, minél több közös tevékenység, rendezvény szervezése.
- Szociális segítségnyújtás: jelzés, segítségkérés az önkormányzattól.

Alkalmazott módszerek, eljárások:

- differenciálás ,
- egyéni- és mikrocsoporthoz tartozó foglalkoztatás,
- egyén
- kooperatív technikák,
- projekt módszer,
- IKT,
- drámapedagógiai módszerek alkalmazása.

12 GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

Alapja

- Gyermekvédelmi és Köznevelési törvény
- Gyermeki jogok chartája

Felelőse

- Gyermekvédelmi felelős
- Csoportos óvodapedagógusok

Célja

- A gyermekekre ható környezet figyelemmel kísérése.
- A szülők nevelése, segítése, olykor az egész család „gondozása”, védelme.
- A prevenció, a gyermekek fejlődésének nyomon követésével, szükség esetén szakorvosi vizsgálatának kezdeményezése, szervezése.
- A gyermek pozitív személyiségfejlődésének segítése.

Feladata

- Folyamatos kapcsolattartás a szociális és gyermekvédelmi szervekkel.
- A családok helyzetének tapintatos feltárása.
- A gyermekekre való fokozott odafigyelés által a személyiségfejlődési problémák időben történő felfedezése (nehezen nevelhetőség; testi, szellemi fejlődésben való elmaradás), a veszélyeztettség kialakulásának megelőzése.
- Szülők tájékoztatása a lehetséges támogatásokról, kedvezményekről.
- A nevelőtestület számára folyamatos tájékoztatás a gyermekvédelemmel, sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos törvényi változásokról, helyi rendeletekről, ill. annak beépítése mindennapi munkánkba.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése érdekében szakemberek segítségével történő együttműködés.

A gyermekvédelmi megbízott feladatai

- A gyermekvédelmi megbízott a nevelőtestület egyik tagja, a gyermekvédelmi munkát szervezi, irányítja.
- A helyi programban kitűzött feladatokat minden óvodapedagógus elvégzi, a gyermekvédelmi felelős irányításával.
- Minden nevelési év elején összegyűjti a HH, HHH, veszélyeztetett gyermekek adatait.
- A nevelési év kezdetén munkatervet készít, mely tartalmazza a kapcsolattartás formáit, csoportos óvónőkkal, szülőkkel, orvossal, védőnővel, önkormányzattal.
- Segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.
- Kapcsolattartás külső intézményekkel (családsegítők, egészségügyi intézmények, nevelési tanácsadó).
- Továbbképzéseken, tanácskozásokon részt vesz, az ott hallottakról tájékoztatja kollégáit.
- Az évente készült gyermekvédelmi kimutatás tartalmazza:
Óvodások számát, ebből
 - HH gyermekek számát,
 - HHH gyermek számát,
 - veszélyeztetett gyermekek számát,
 - három vagy több gyermekes családban élők számát,
 - fogyatékos gyermekek számát,
 - csonka családban nevelkedők számát,
 - veszélyeztetettség okait.

A gyermek veszélyeztettségét vizsgáló szempontok lehetnek:

- nevelési hiányosságok,
- anyagi problémák, rossz lakásviszonyok,
- megromlott családi kapcsolat,
- egészségügyi problémák.

Az óvoda gyermekvédelem magába foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus személyiségfejlesztését kifejtett pedagógiai tevékenységet.

13 AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A családdal, szülőkkel való kapcsolat

A gyermek elsősorban a családban nevelődik. Jó esetben az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Sajnos gyakoribb a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása.

Alapelveink:

- A nevelésben a család szerepe elsődleges, az óvodában építünk rá és kiegészítjük azt.
- Az óvodapedagógusok fogadják el a szülőt még akkor is, ha a gyermeknevelésben hiányosságokat tapasztalnak.
- Kapcsolatában éreztesse az őszinte odafordulást és a segítő szándékot addig a pontig, amíg a szülő ezt elfogadja,
- A kapcsolat épüljön a tapintatra és mélyüljön el a közös programok együttes tevékenysége során,
- Az óvodapedagógus ismerje és fogadja el a család szokás- és szabályrendszerét, tapintatosan befolyásolja az életmód jó szokásainak alakításában,
- Óvodapedagógusi feladat, hogy minden családdal megismertessük pedagógiai programunkat, így is segítve az együttműködést.

Óvodánkban a szülők képviselőtét a Szülői Munkaközösség látja el.

Kialakult kapcsolattartásunk formái:

- napi beszélgetések, információ a gyermek állapotáról,
- családlátogatások,
- szülői értekezletek,

- egyéni beszélgetések, ahol a gyermek fejlődéséről, aktualitásokról beszélgetünk (évente legalább kétszer),
- nyitott óvoda vagyunk, a szülő bármikor betekinthez az óvoda életébe, napi munkájába, előzetes egyeztetés alapján,
- közös programok szervezése szülőkkel (pl. gyermeknap, kirándulások, kézműves délutánok, stb.),
- nyílt napok lehetősége (új gyermekek szülei számára, ovi-olimpia, anyák napja)
- beszélgető körök szervezése szakemberek közreműködésével.

A családi életet tiszteletben kell tartanunk, abba illetéktelenül nem avatkozhatunk bele. A szülőknek világosan meg kell mondanunk, hogy felelősségüket nem vállalhatjuk át. A gyermek intelligenciája, viselkedése, viszonyai, érzelmi élete, szokásai főként a családi minta szerint formálódnak. Az óvoda megerősít, segít ott, ahol tud.

Az a tapasztalat, hogy a szülők szívesen együttműködnek a játszós, mesélős óvodával, ha megismerik a két tevékenység jelentőségét, képességfejlesztő hatását.

- Év eleji megbeszélésen ismertessük programunk célját és alapelveit!
- Felelősséggel vállaljuk, hogy a gyerekeket gondozzuk, óvjuk, szeretetteljes figyelemmel vesszük körül, gyöngéd bánásmódban részesítjük, a képességeikhez mértén megtanítjuk őket mindarra, amit egy ilyen korú gondosan nevelt kisgyereknek tudni illik. Az óvodavezető út, a módszerek és szervezési formák megválasztása azonban az óvónő dolga. Módszertani tudásának, szabadságának körébe tartozik.
- Szakirodalom ajánlása történhet.
- A nagyszülőket is bevonjuk az óvoda életébe. Hívjuk meg őket családi ünnepünkre, támaszkodjunk élettapasztalatukra, kezűgyességükre, feltétlen gyermekszeretetükre.

Senki sem ismeri jobban a gyermeket, mint az, aki nap, mint nap a legváltozatosabb helyzetekben vele van.

A nevelési év során tervezett önköltséges rendezvényekről, költségkihatásukról az első szülő értekezleten a szülőket tájékoztatjuk. A szülők aláírásukkal jelzik, ha gyermekük számára igénylik a tervezett programot, illetve azt is ha nem.

A szülők jogait és kötelességeiket a Köznevelési Törvényben meghatározottak szerint érvényesíthetik, a törvény előírásairól évente az új óvodások szüleit a tanévnyitó értekezleten tájékoztatjuk.

Szülői jogok és kötelességek:

- a szülők joga, hogy a nevelési intézményt szabadon megválaszthassák,
- a szülők joga, hogy az óvoda nevelési programját, házirendjét, szervezeti és működési szabályzatát megismerjék,
- a szülők joga, hogy sajátos nevelési igényű gyermekük elhelyezését a lakóhelyen működő nevelési intézményben kérjék. Elhelyezés hiányában a polgármester segítségét kérhetik a gyermek óvoda nevelésének biztosítása érdekében,
- a szülők joga, hogy gyermekük fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen (évente legalább kétszer) részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjanak,
- a szülők joga, hogy részt vegyenek a képviselőtüket biztosító szülői szervezet választmánya tagjainak megválasztásában, mint választó, és mint megválasztásra jelölt is,
- a szülők joga, hogy részt vegyenek az érdekeiket érintő döntések meghozatalában,
- a szülők kötelessége, hogy gondoskodjanak a gyermekük testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről,
- a szülők kötelessége biztosítani gyermekük óvodai nevelésben való részvételét annak a nevelési évnél a kezdetétől, amelyben a gyermek a harmadik életévét betölti,
- a szülők kötelessége figyelemmel kísérni gyermeke fejlődését és ehhez megadni tőle minden elvárható segítséget,
- a szülők kötelessége, hogy a gyermekkel foglalkozó pedagógusoknál rendszeresen érdeklődjön a gyermek fejlődéséről,
- a szülők kötelessége, hogy segítsék gyermekük beilleszkedését az óvodai közösségbe,
- a szülők kötelessége tiszteletben tartani az óvoda pedagógusai, alkalmazottjai és óvodásai emberi méltóságát és jogait.

Óvoda-Iskola kapcsolata

A településen működő általános iskolákkal hagyományosan jó kapcsolattartás alakult ki, melyet a jövőben is igyekszünk fenntartani.

Óvodapedagógusok és tanítók közötti beszélgetések során egymás módszereinek megismerésére törekszünk. Évente, előzetes egyeztetés alapján óra- és csoportlátogatást tartunk.

Az óvodai és az iskolai pedagógusok közös eszmecseréjének értekezletek szervezésével is szeretnénk teret biztosítani.

Kapcsolataink az egészségügyi szervekkel

A gyermekorvos, védőnők és a fogorvos segítségével a gyermekek egészségének megőrzése szakszerű felügyelet mellett valósul meg.

A gyermekorvos évente egy alkalommal általános szűrővizsgálatot végez a gyermekek körében, melyen a gyermekek általános egészségi állapotát, testi fejlettségét vizsgálja.

A védőnők évente több alkalommal is végeznek tisztasági szemléket, a gyermekek érzékszerveinek /szem, fül/ épségét is ők vizsgálják.

A szakemberekkel rendszeres a kapcsolatunk, jelzéseikre nyitottak vagyunk, tájékozódunk az óvodába kerülő gyermekekről.

Kapcsolattartásunk a fenntartóval

A képviselő-testület előtt beszámolunk meghatározott időszakokban a nevelőmunkánkról, az óvodai életéről.

A Kulturális, Oktatási, Pénzügyi Bizottsággal a bizottság munkaterve szerint tartjuk a kapcsolatot, illetve a fenntartó képviselőit meghívjuk az óvodai rendezvényekre, eseményekre.

Kapcsolattartás a könyvtárral, Művelődési Házzal

Ismerkedünk a könyvtárral, rendszeresen kölcsönzünk könyveket. A könyvtár látogatásával is szeretnénk elérni, hogy a gyermekek megkedveljék a könyvet, mint az információszerzés, a szórakozás egyik lehetőségét. A könyvtár által szervezett rendezvényekre, - kiállításokra, gyermekszínházi és bábelőadásokra- a gyermekekkel szervezeten, rendszeresen megjelenünk.

Kapcsolat a Tájházzal

Óvodai csoportjaink rendszeresen megfordulnak településünk Tájházában. Különböző kézműves technikákkal, anyagokkal ismerkedhetnek meg kézműves foglalkozások keretén belül.

Kapcsolat a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal

Kapcsolattartó a vezető és a gyermekvédelmi felelős. Együttműködünk a veszélyeztettség megelőzésében, a kialakult problémák megoldásában. A kölcsönös információcsere érdekében rendszeres megbeszéléseket tartunk.

Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal

A Pedagógiai Szakszolgálat folyamatosan fogadja az óvoda által vizsgálatra küldött gyermekeket.

Általuk szervezett előadásokon részt veszünk és az ott hallottakat felhasználjuk nevelőmunkánkban.

Pedagógusainkkal szemben támasztott elvárások a kapcsolattartásban

- Munkája során érthetően, a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál.
- Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
- Tudatosan ösztönzi a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.
- A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- A különböző teamek munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai elvárások és programok (pl.: rendezvények, kirándulás, ünnepség) megvalósításában.
- A megbeszéléseken, vitákban, értekezleteken képes másokat meggyőzni, ő maga is meggyőzhető.
- Óvodai tevékenységei során kapott/ felmerülő feladatait, problémáit, önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.
- Nyitott a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az info- kommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.
- A gyermekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

14 ÓVODÁNK ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Célja a visszacsatolás: a változások érzékelése a kiinduláshoz képest, esetleges tervmódosítás vagy megerősítés, az elmozdulás szükségességének feltárása.

Feladata:

- nevelési programunk funkcionális működésének vizsgálata
- a Helyi nevelési program és a megvalósulás összehasonlítása, a feltételrendszer átgondolása.

Mindezt a gyakorlati pedagógiai munka segítése, fejlesztése érdekében kell elvégeznünk.

Az ellenőrzés lehetőséget ad az elismerésre és a jutalmazás módszerének alkalmazására.

Az ellenőrzés folyamata:

- információk gyűjtése,
- az információk elemzése,
- a következtetések levonása.

Az ellenőrzés fontos része önelemzés, önértékelés. Alapvető ellenőrzési terület az óvoda Helyi nevelési programjának megvalósulása, beválása.

Az intézményi szintű ellenőrzésért az intézményvezető a felelős.

Az óvodában folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját az óvoda dokumentumai képezik: a csoportnaplók, az óvónők által készített kerettervek, fejlesztő tervek, a gyermekek fejlődéséről készült jegyzetek.

Az óvodás gyermekek mérése, értékelése

A mérés- értékelés célja, hogy a gyermek fejlődési ütemének megfigyelésével, ahhoz igazodva, tervezve eljuttathassuk a gyermekeket önmagukhoz képest magasabb fejlettségi szintre.

Az óvodapedagógus célzott megfigyelés során a gyermek fejlődését folyamatosan követi, mindig természetes élethelyzetben. A gyermek fejlődési üteméről legalább évente két alkalommal tájékoztatjuk a szülőket.

A fogyatékoság kiszűrését már óvodába lépéskor elkezdjük, és folyamatosan figyelemmel kísérjük. Szükség esetén szakemberhez irányítjuk a gyermeket.

Iskolaérettségi vizsgálatot a tanköteles korú gyermekek körében végzünk.

Az ellenőrzéshez szükséges információk alapja az óvónőkkel folytatott beszélgetések, nevelési helyzetekben alkalmazott eljárásaik megfigyelése, a gyermekekről szerzett ismereteik és problémaérzékenységük.

A gyermekek viselkedése tükrözi az óvodapedagógus munkájának eredményességét.

Az óvodapedagógus- gyermek kapcsolatán múlik az óvodában eltöltött idő hasznossága. Minden gyermek megkülönböztetett figyelmet vár el óvodapedagógusától. Az odaadó, bizalmat sugárzó óvodapedagógushoz ragaszkodnak a gyerekek, jól érzik magukat, vidámak, mozgékonyak.

Másik jelzőrendszer a szülő. Ha nyugodt lelkiismerettel távozik reggel az óvodából, ha szívesen támogatja gyermeke óvodapedagógusát munkájában, ha a szülői értekezletek népszerűek, ha a szülők nyitottak és közvetlenek - jól működő a nevelői partnerkapcsolat s szívesen kapcsolódnak be az óvoda tervező - szervező munkájába.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Az óvodai nevelés programja 1989.
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
- Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével 1., Elmélet és módszertan, Eötvös József Könyvkiadó, 1996
- dr. Bakonyi Anna: Játék szerepe az óvodai nevelésben Óvodai Nevelés LVIII. évf. 2005. 6. szám
- Balázsne Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás. Szort Bt. Kiadó. Budapest, 1997
- Bakonyiné Vince Ágnes, Benis Mária, Dr. Gerő Zsuzsa, Járó Katalin, Dr. Kalmár Magda, Kósáné Dr. Ormai Vera, Szabadi Ilona: A gondolkodás fejlődése és fejlesztése óvodáskorban. Közgazdasági És Jogi Kiadó, 1989.
- 2011. évi CXCV. törvény
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában 1992.
- Dr. Tótszóllósné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában 1994.
- Bruno Bettelheim: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek. Budapest, Corvina, 2011.
- Zilahi Józsefné: Mese-vers az óvodában Eötvös József Könyvkiadó
- Zilahi Józsefné: Nevelés az óvodában verssel – mesével 1989.
- Napról – napra a mi kalendáriumunk (Debrecen 1992.)
- Hátrányos helyzetű 3–7 éves korú gyerekek integrált óvodai nevelése
- Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. 2012.
- Mérei Ferenc-V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Budapest: Medicina, 2006.
- Pető Ildikó: Inklúzió a nevelésben. Iskolakultúra. Veszprém, 2003. 10.sz.7.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Hatályba lépés időpontja: 2019. szeptember 1.-től, annak visszavonásáig.

A helyi Pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

1. A jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások,
2. A partneri igények változása
3. A program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt.

A helyi óvodai Pedagógiai program nyilvánossága:

A helyi óvodai nevelési program nyilvános.

A pedagógiai programunk az óvoda alkalmazottai és valamennyi érdeklődő partnerünk számára elérhető és megismerhető.

Tájékoztatás kérhető az óvodavezetőtől, és az óvodapedagógusoktól.

A tájékoztatás, megismertetés formája, rendje:

A Pedagógiai Program egy példánya az intézményvezetői irodában, illetve az óvodai csoportszobákban mindenki számára hozzáférhető helyen kerül elhelyezésre.

A szülői munkaközösség tagjai, a szülők és érdeklődők előzetes időpontegyeztetés után megtekinthetik a pedagógiai programot, illetve az internetes felületen is elérhető.

A fenntartó ellenőrzése (véleményezése) után 2019. szeptember 5-től a módosított óvodai pedagógiai programot a nevelési intézmény honlapján nyilvánosságra hozzuk.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai program bevezetésének időpontja: 2019. szeptember 01.

NYILATKOZATOK

Az intézmény nevelőtestülete

Az óvoda Pedagógiai Programjával kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított általános véleményezési jogával élve a dokumentumról a nevelőtestületi elfogadás előtt a jogszabályban biztosított határidő betartásával véleményt alkotott. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

A Pedagógiai Program módosítását a Bugyi Nagyközségi Napköziotthonos Óvoda pedagógus közössége határozatképes ülésén készült jegyzőkönyvben szereplő 100%-os igenlő határozata alapján ***elfogadta.***

Kelt:.....év.....hónap.....nap

.....
aláírás a nevelőtestület nevében

.....
aláírás a közalkalmazotti tanács nevében

Az óvodában működő Szülői Szervezet

A szülői képviselet a Bugyi Nagyközségi Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai Programjának elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott, a véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta.

Kelt:.....év.....hónap.....napján

.....
Pomozi Éva
Szülői Szervezet képviselője

Fenntartó

A magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendezéséhez az egyetértési jogát korlátozás nélkül a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta és megadta a települési Önkormányzat képviselő-testülete.

.....

dátum

p.h.

.....

aláírás

Jóváhagyta: Bugyi Nagyközségi Napköziotthonos Óvoda Intézményvezetője

Bugyi, 2019. 06.....

.....

Bodnár Sándorné

óvodavezető